

Dere edilmeyen evrak
iade edilmez

Türkiye

Mekale ve i'ânlar Ankarada
"HİLÂLİAHMER MECMUASI"
müdürlüğüne gönderilmelidir

Hilâliahmer Mecmuası

Her ayın on beşinde Merkezi Umumi tarafından neşr olunur

Senelik abonesi bir liradır

Telefon nûmerosu 1255

Cinevre Mukavelenamesi

Üserayı Harbiyyeye edilecek muameleye dair

27 Temmuz 1929 da

Cinevrede aktedilen mukavelename

3 — Takibatı adliyye

MADDE : 60

Bir harp esiri aleyhinde bir davayı adli ikame olunduğu zaman zilyet hükümet tarafından elden geldiği kadar derhal ve daima yevmi muhakeme için mukarrer günden evvel devleti hamiye mümessili keyfiyetten haberdar kılınacaktır.

Bu ihbar herveçhi zir malûmatı ihtiva edecektir :

- Esirin hali medeni ve rutbesi,
- Mukim veya mahpus bulunduğu mahal,
- Baisi ittiham olan esası cürüm ve ya ceraimin tebyin ve tasrihi ile bu bapta tatbik olunabilecek ahkâmı kanuniye.

Bu ihbarda davaya bakacak mahkeme, yevmi mahkemenin tarihi ve muhakemenin icra edileceği mahal hak-

kında malûmat vermek imkânı bulunmadığı takdirde malûmatı mezkûre mümkün olduğu kadar vakit ve zamanile ve her halde hiç olmazsa yevmi muhakemeden üç hafta mukaddem devleti hamiye mümessiline bildirilecektir.

MADDE : 61

Hiç bir esiri harp kendini müdafaa espabına mailk olmaksızın mahkûm edilmeyecektir. Hiç bir esir müttehim olduğu fi'lin faili olduğunu ikrara icbar edilmeyecektir.

MADDE : 62

Esiri harp kendi tarafından intihap edilmiş bir müdafaa vekili tarafından müdafaa edilmek ve lüzumu halinde, selahiyettar bir tercümanın hizmet ve muavenetine mazhar olmak hakkını haiz olacaktır. Mumaileyh zilyet devlet

tarafından kablul muhakeme vakti merhununda bu hakkından haberdar kılınacaktır.

Esir tarafından bir müdafaa vekili intihap edilmediği taktirde devleti hamiyeye mumaileyhe bir müdafaa vekili tedarik edecektir. Zilyet devlet, devleti hamiyenin talebi üzerine bu bapta mudafaa vekâletini ifaya salâhiyettar zevatın esamisini havi bir fihrist tevdi' edecektir.

Devleti hamiyeye mümessili davanın rüyetinde mevcut ve hazır bulunmak hakkını haiz olacaktır.

Yalnız devletin selamet ve emniyeti dav'anın rüyetinin hafiyen icrasını istilzam eylediği ahval bu kaideye istisna teşkil edecektir. Zilyet devlet bu bapta devleti hamiyeyi keyfiyetten haberdar eyleyecektir.

MADDE : 63

Bir esiri harp hakkında ancak zilyet devlet kuvvei musallahasına mensup zevatın hakkında hüküm veren aynı mahakim aynı usulü muhakeme dairesinde hüküm verebilecektir.

MADDE : 64

Her esiri harp zilyet devlet kuv-

vei müsallahasına mensup eşhas gibi aynı suretle hakkında verilen hüküm ve kararı temyiz etmek hakkını haiz olacaktır.

MADDE : 65

Üserai harbiyye aleyhinde i'ta kılınan hüküm ve kararlar derakap devleti hamiyeye tebliğ kılınacaktır.

MADDE : 66

Şayet bir esiri harp aleyhinde idam cezası verildiği taktirde muma ileyhin ordusunda hizmet ettiği devlete nakil ve isal kılınmak üzere derhal devleti hamiyeye mumessiline esiri harp tarafından irtikâp olunan mugayiri kanun hareketin ahval ve tabiatı hakkında tafsilâtı lâzimeyi havi bir tebliğname gönderilecektir.

Hükmü idam bu tebliğnamenin irsalinden lâakal üç aylık bir mühletin inkızasından mukaddem icra edilemeyecektir.

MADDE : 67

Hiç bir esiri harp bir hüküm ve kaneticesinde veya diğer suretle işbu mukavelenamenin 42 nci maddesi ahkâmının bahş ettiği menâ'fiden mahrum edilemeyecektir.

DÖRTÜNCÜ BAP

Esaretin hitamı

BİRİNCİ KISIM

Doğrudan doğruya memlekete iade veya bitaraf bir memleketde ikamet

MADDE - 68

Muharipler vahim hasta ve ağır yaralı üserayi harbiyyeyi kabili nakil birhale

getirdikten sora rutbe ve mukdarlarına bakmaksızın muma ileyhimi memleketlerine iadeye mecbur tutulacaklardır.

Muharipler doğrudan doğruya memleketlerine iade veyahut bitaraf bir memlekette muvakkaten ikamati müstelzim hastalık veya maluliyetleri kabil olduğu nispet'e derhal aralarında bil'itilâf tespit edecekler ve bu itilâf aktolununcaya değin müttefikan makamı tevsik ve huccette işbu mukavelenameye tezyil edilmiş olan numuneye imtisali hareket edeceklerdir.

MADDE - 69

Muharibeyn daha iptidai muhasamatta muhtelit etibba hey'etleri tayini hususlarında itilâf edeceklerdir.

Mezkûr hey'etler biri zilyet devlet tarafından nasp ve tayin edilmek diğer ikisi bitaraf bir memlekete mensup bulunmak üzere üç âzadan mürekkep olacak ve bitaraf memlekete mensup hekimlerden birinin riyaseti tahtında bulunacaktır. Bu muhtelit etibba heyetleri mecruh ve hasta üserayı bilmuayene haklarında lâzımgelen mukarreratı ifa edeceklerdir.

Bu hey'etlerin mukarreratı ekseriyyeti ara ile ittihaz olunacak ve en kısa mühlet zarfında mevkii icraya konacaktır.

MDDE - 70

Kamp tabibi tarafından tayin ve irae olunanlardan mada atideki üserayı harbiyye dahi doğrudan doğruya vatanlarına iade veya bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmek üzere 69 üncü maddede mezkûr muhtelit etibba hey'etlerinin muayenesine arz olunacaktır:

a) Bu babta doğrudan doğruya kamp tabibine müracaatta bulunacak üsera,

b) 43 üncü maddede zikri sepkat eden mutemetlerin gerek kendiliklerinden ve gerekse bizzat üseranın kendi talepleri üzerine, arz ve takdim eyleyecekleri üsera,

c) Ordusunda hizmet ettikleri devlet veya bu devlet tarafından me'zun ve usulüne tevfiқан tanınmış muavenet cemiiyetleri tarafından teklif edilecek olan üsera.

MADDE - 71

Kasten mecruh olanlar müstesna olmak üzere çalışırken kazaen mecruh ve malul olanlar dahi vatanlarına iade veya bitaraf memleketlerde muvakkaten ikamet hususunda aynı ahkâmdan müstefit olacaklardır.

MADDE - 72

Muharipler muhasamatın devamı müddetince saikai insaniyyetle uzun müddet tahtı esarete kalmış sağlam üserayı harbiyyenin de doğrudan doğruya vatanlarına iadeleri veya bitaraf memleketlerde ikametleri hususunda itilâflar akt'edebileceklerdir.

MADDE - 73

Üserayı harbiyyenin memleketlerine iade veya bitaraf bir memlekete nakilleri masarifi zilyet devletin hududundan itibaren mumaileyhimin ordusunda hizmette bulundukları devlet tarafından tesviye olunacaktır.

MADDE - 74

Meleketine iade kılınan hiçbir kimse muvazzaf bir hizmeti askeriyyede kullanılmıyacaktır.

İKİNCİ KISIM

Hitamı muhasamattaki terhis ve vatanlarına iade

MADDE - 75

Muharipler mütareke mukavelenamesini kararlaştırdıkları vakıt kaideten mezkûr mukavelenamede üserayı harbiyyenin vatanlarına iadelerine müteallık aakâm bulundurmaya mecburdurlar. Bu mukavelenameye hususu mezkûre dair ahkâm derç ve ithal edilmediği taktirde muharipler sur'atı mümkün ile bu husus hakkında müzakereye girişeceklerdir. Her halde sulhun akdinden sora müddeti kalile zarfında üseranın vatanlarına iadeleri icra olunacaktır.

Hukuku umumîyyeye karşı bircünha

veya cinayetle müttehimen takibatı cezaiyye tahtında bulunacak üserayı harbiyye her halde icrayı muhakemelerinin hitamına değin ve aksi taktirde müddeti cezaiyelerinin ikmaline değin tevkif olunabileceklerdir. Hukuku umumîyyeye karşı bir cünha veya cinayetle mahkûm olanlar hakkında da aynı hal vakî'dir -

Muharipler meyanında bil'itilâf müteferrik mahallere dağılmış üseranın taharrisile vatanlarına iadeleri maksadile komسیونlar teşkil olunabilecektir.

BEŞİNCİ BAP

Üserai harbiye vefiyatı

MADDE : 76

Üserayı harbiyyenin millî ordu askerleriyle aynı şerait tahtında vasıyyetnameleri ahz ve tanzim kılınacaktır.

Vefatlarının ispat ve tastikına müteallik evrak hususunda dahi keza aynı kaide caridir.

Muharipler, hini esaretlerinde vefat eden üserayı harbiyyenin kemali hürmet ve tâ'zimle defnedilmelerine ve mezarları üzerinde malûmâtı lazıma bulunmasına ve hürmet ve hüsnü muhafaza edilmelerine nezaret edeceklerdir.

ALTINCI BAP

Üserayı harbiyyeye ait muavenet ve istihbarat kalemleri

MADDE : 77

İptidai muhasamatta muharip devletlerden ve hattta kabul eyledidiği taktirde bitaraf devletlerden her biri arazilerinde bulunan üserayı harbiyye hakkında resmî bir istihbarat kalemi te'sis edeceklerdir.

Muharip devletlerden her biri mümkün olduğu kadar en kısa bir mühlet zarfında ordular tarafından ele geçirilen bütün üseranın hüviyyetleri hakkında elde ettiği bilcümle malûmatı vermek, alâkadar aileleri sur'atle keyfiyetten haberdar etmek.

âilelerin üseraya mektup yazabilmeleri için onlara lazım gelen resmi adresi bildirmek hususlarında kendi istihbarat kalemelerini keyfiyyetten haberdar edeceklerdir.

İstihbarat kalemleri bu bilcümle malûmatı bir taraftan düveli hamîyye ve diğer taraftan 79 uncu madde de mezkûr merkez istihbarat ajanslarıyla mustaceliyetle alâkadar devletlere isal ettireceklerdir.

Üserayı harbiyyeye dair vukubulacak bilcümle suallere cevap vermeğe memur olan istihbarat kalemleri üserayı mezkûreden her biri için şahsı birer fiş tesis ve burada vuku'bulacak tebeddülat ve tahavvûlatı göz önünde bulundurmak için ait olduğu devairi muhtelifeden diğer malûmatla beraber üseranın ikame olundukları mahallere, nakli ve tahvillerine, verdikleri söz üzerine serbest bırakıldıklarına, vatanlarına iade olunduklarına, firarlarına, hastanede bulunduklarına, vefatlarına dair her türlü malûmatı alız edereler.

Kalem bu fiş üzer'ne mümkün olduğu nispette ve 5 inci madde ahkâmına tebeiiyet olunmak şartile alâkadar zatın künye numarasını, lakabını, mahal ve tarih teve lüdünü, rütbe ve ordu'daki kıt'asını, pederinin lakabını ve oalidesinin ismini ve bir arıza vuku'unda haberdar edilecek zatın adresini, paralarını, tarih ve mahalli esaretini, esiren bulunduğu mahalli, vefatını mucip olan cerihalarını ve diğer malûmatı mühimmeyi kayt edeceklerdir.

Her bir esirin tayini hüviyetini teshil etmesi kabil bilcümle malûmatı cedideyi havi haftalık listeler, alâkadar devletlere nakil ve isal olunacaktır.

Harp üserasının bu fişleri sulhun akdinden sonra hizmetinde bulundukları devlete teslim kılınacaktır.

İstihbarat kalemi bundan maada vatanlarına iade ve söz vererek terhis edilmiş, firar veya vefat etmiş olan üserayı harbiyye tarafından terkedilecek zata mahsus bilcümle eşyayı, eshamı ve tahvilatı, mühaberatı, maaş cüzdanı, alâim hüviyeti ilh., derç ve alâkadar memleketlere isal etmeğe mecburdur.

MADDE : 78

Memleketlerinin kavaninine teb'an ve nizamına tevfi kan fili şafkata delâlet ve tavassut maksadile teşekkül etmiş olan üseraya mahsus muavenet cemiiyetlerinin kendileri ve usulüne tevfi kan haizi itimat memurları müharipler tarafından icabı askeriyyenin hududu dahilinde, mesaii insaniyetkâranelerini muvaffakiyyetle ifa etmeleri için, lazım gelen teshilâta mazhar olacaklardır. Bu cemiiyetlerin murahhasları memurini askeriyye tarafından emir olunacak idarî ve inzibatî bilcümle tedabire mutavaat ve inkiyat edeceklerine dair tahriren vukubulacak taahhütleri üzerine memur ni mumaileyhimin verecekleri şahsı ruhsatnamelerle kamplarda ve hatta vatanlarına iade olunan üseraya yollardaki konaklarda iane tevzii için kabul olunabileceklerdir.

MADDE : 79

Bitaraf bir memlekette üserayi harbiyyeye mahsus bir merkeze istihbarat acentesi vucute getirilecek, Beynelmilel SALİBİAHMER komitesi luzum gördüğü taktirde böyle bir acentenin teşekkülünü alâkadar devletlere teklif edecektir.

Bu acente turuku resmiyye ve hususiyye vasıtasile istihsal edebilecek üserayi alâkadar edebilecek bilcümle malûmatı derç ve teksife

memur olacak ve bunları sur'ati mümkün ile üseranın vatani ashilerine veya hizmetinde bulundukları devlete nakil ve isal edeceklerdir.

İşbu ahkâm Beynelmilel SALİBİAHMER komitesinin faaliyeti insaniyyetkâranesini kasru tahdit edecek surette tefsir olunmayacaktır.

MADDE : 80

İstihbarat kalemleri posta hususunda liman rusumundau muaf ve 38 inci madde de mezkûr diğer bilcümle muafiyetlerden müstefit olacaklardır.

YEDİNCİ BAP

Mukavelenamenin sivil ahaliden bazı sunufa tatbiki

MADDE : 81

Muhabirler, gazete muhbirleri, ordu bakkalları, müteahhitler gibi doğrudan doğruya kuvayı musallahaya mensup olmadıkları kalede düşmanın yedi teshirine düşecek olan eşhasın

tevkifinde bir faide memul eylediği taktirde mumaileyhim refakat ettikleri kuvvei musallaha me'murini askeriyyesinin tasdiknamesi resmisile mücehhez olmak şartile harp esiri muamelesi görmek hakkını haiz olacaklardır.

SEKİZİNCİ BAP

Mukavelenamenin mevkii icraya vaz'ı

BİRİNCİ KISIM

Ahkâmî Umumiyye

MADDE : 82

Tarafeyni aliyeyni akıdeyn tarafından bilcümle ahvalde mukavelenamei hazırı ahkâmına riayet olunacaktır.

Esnayi harpte muhariplerden biri mukavelename âkitlerinden olmadığı taktirde mukavelenameye iştirâki olan muharipler arasında ahkâmı mecburiyyül ittibâ bulunacaktır.

MADDE — 83

Tarafeyni aliyeyni akıdeyn üseray harbiyyeye ait bilcümle mesail hakkında hususi bir surette tanzimini münasip görecekları hususi mukaveleler akdi salâhiyyetini muhafaza ederler.

Üserayi harbiyye, balâdaki itilâfname ler veya muahhar itilâfnameler ahkâm sarıhasına mugayir olanlardau ma'de

ve yahut muharip devletlerden biri veya diğeri tarafından tahtı zabtında bulunan üsera hakkında aynı veçhile ittihaz olunmuş daha müsait tedabir-den mada ahvalde vatanlarına iadele-
rinin hitamına değin işbu itilâfname ahkâmına tabi bulunacaklardır.

Her iki taraftan mukavelenamei hazıra ahkâmının tatbikını te'min ve halâda mezkûr mukavelâtı hususiyelerin akdini teshil kasdile muharipler daha iptidayı muhasamatta üserayı harbiyyenin idaresile mükellef memurini hazıra mümessillerinin içtima'larına müsaade edebileceklerdir.

MADDE — 84

Mukavelenamei hazıra ile evvelki maddede mezkûr hususî mukavelen-

meler metni mümkün olduğu nisbette üserayı harbiyyenin lisânı maderzadla-
rile bütün üseranın toplanup istişare edebilecekleri yerlere talık ve ilân edilecektir.

İşbu mukavelât metinleri, ilân olu-
nan metne vukuf hasıl etmelerine im-
kân ve ihtimal olmayan üseranın ta-
lepleri üzerine kendilerine tebliğ olu-
nacaktır.

MADDE — 85

Tarafeyni aliyeyni akıdeyn muka-
velenemei hâzıranın tatbikini te'min
zımında kabul edilmelerine muvaffa-
kıyyet hasıl olabilen kavanın ve talimat
ile mukavelenamei hâzıranın sureti
mütercimei resmiyyelerini İsviçre Fe-
deral meclisi vasıtasile yekdiğerlerine
tebliğ edeceklerdir.

İKİNCİ KISIM

Murakabe teşkilâtı

MADDE — 86

Tarafeyni aliyeyni akıdeyn muka-
velenemei hâzıranın tamamii tatbikının
muhariplerin, menafiini siyanetle mükellef olan düveli hamiyenin imkânı
iştirak ve muavenetlerle tahtı tekeffü-
le alınacağını teslim ederler; bu
hususda düveli hamiyeye me'murini siya-
siyyelerinden mada bizzat kendi teb'ala-
rından veya diğeri bitaraf devletlerin
teb'alarından murahhaslar tayin edebi-
leceklerdir. Bu murahhaslar nezdinde
vazife göreceklerin muharibinin tasvip
ve kabulüne arız olunacaklardır.

Düveli hamiyeye mümessilleri ve ya-

hut mazharı kabul olan murahhasların
bilâ istisna üserayı harbiyyenin ithâl
olunduğu her yere gitmelerine müsa-
ade olunacaktır. Mumaileyhim üseranın
işgal ettiği her bir tarafa girebilecekler
ve kaidei umumiye olarak kendilerile
yalnızca bizzat veya bir tercüman
vasıtasile görüşebileceklerdir.

Muharipler mümkün olduğu kadar
vasi, bir inkiyasta düveli hamiyeye mü-
messillerinin veya mazharı kabul olan
murahhaslarının mesailerini teshil ede-
ceklerdir. Memurini askeriyye muma-
ileyhimin ziyaretlerinden haberdar kı-
linacaklardır.

Muharipler teftiş seyahatlarına bizzat üsera ile millettaş olan zevatın dahi kabul olunması hakkında aralarında itilâf edebileceklerdir.

MADDE — 87

Mukavelenamei hâzıra ahkâmının tatbikatı hususunda muharipler arasında ihtilâf zuhuru takdirinde düveli hamîye imkân nisbetinde ihtilâfın hallinin hitamına değin tavassutu dostanece bulunacaklardır.

Düveli hamiyeden her biri bu bapta alâkadar muhariplere bilhassa mügarün ileyhimin mümessillerinin sureti münasebete intihap olunacak bitaraf bir devlet arazisinde toplanması teklifinde bulunabilecektir. Muharipler ken-

dilerine bu hususta vukubulacak teklâfî kabul ve icraya mecbur olacaklardır. Aksi taktirde düveli hamîye bu içtimaa iştirâk etmek üzere bitaraf bir devlete mensup ve yahut Beynemilel Salibiahmer komitesi tarafından muvâhhas olarak tayin kılınmış bir zata mezkûr devletlerin kabul ve tasvipleme arz ve teklif edecektir.

MADDE — 88

Balâdaki ahkâm, Beynelmilel Salibiahmer komitetsinin alâkadar muhariplerin hüsnü rızasile üserayı harbiyyeyi himayeten sarf ve ibzal eyleyeceği faaliyyeti insaniyyetkârane mani teşkil edemeyecektir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ahkâmı nihaiyye

MADDE — 89

29 Temmuz 1899 veya 18 Teşrinievvel 1907 deki muharebatı berriyyeye ait kavanin ve adata Lahî mukavelenamesile bağli olup işbu mukavelenameye de iştirâk eden devletlerin arasundaki münasebatta, mukavelenamei hâzıra mebhûs Lahî mukavelenamelerine müzeyyel talimatnamenin ikinci faslına itmam edecektir.

MADDE — 90

1 Temmuz 929 tarihile yad olunacak mukavelenamei hâzıra yevmi mezkûrda Cinevre de küşat olunan kongrada vekilleri bulunan memleketlerin kâffesi namına 1930 senesi şubatının birinci gününe kadar imza edilebilecektir.

MADDE — 91

Mukavelenamei hâzıra sur'atî münâküne ile tastik edilecektir.

Tastiknameler Bernde tevdi kılınacaktır.

Her tasdikname hüccetinin tevdiinde bir zabıtnâme tanzim olunarak bunun bir sureti musaddakası İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisi tarafından mukavelenameyi namlarına imza ettiren ve yahut iltihaklarını bildiren umum memleketler kükümetlerine tevdi, kılınacaktır.

MADDE — 92

Mukavelenamei hâzıra akallî iki tasdikname hüccetinin tevdi tarihinden

İtibaren altı ay mururunda mevkii icraya konacaktır.

En nihayet, tarafeyni aliyeyni akıdeyn tarafından kendi tasdikname hüccetlerinin tevdiinden altı ay sora mevkii icraya konacaktır.

MADDE : 93

Mukavelenamei hazıra mevkii icraya vaz'olunduğu tarihten itibaren mukavelenamei mezkûre namlarına imza edilmemiş olan memleketler namına vukubulacak iltihak ve iştirakâ küşade bulunacaktır.

MADDE : 94

Bu baptaki iltihak ve iştirakler tahriren İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisine bildirilecek ve tarihi vusullerinden altı ay sora mer'iyül icra olacaktır.

İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisi mukavelenameye vaz'ı imza veya iltihak ve iştiraklerini beyan eden hükûmetleri diğer bütün memleketler hükûmetlerine tebliğ eyleyecektir.

MADDE : 95

Muharip devletler tarafından muhasamata iptidardan evvel veya sora vukubulacak tasdiknamelerin tevdi, ve ya iltihak ve iştiraklerin tebliği hali harp hasebile derhal meriyete girecektir. İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisi hali harpteki devletlerden aldığı tasdikname veya iltihak ve iştirak beyanatını en seri bir tarık ile tebliğ eyleyecektir.

MADDE : 96

Tarafeyni aliyeyni akıdeynden her biri mukavelenamei hâzırayı feshetmekte muhtar olacaktır.

Bu mefsuhiyet İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisine vukubulacak tahriri müracaattan ancak bir sene sonra mer'i olacaktır. Meclisi mezkûr mefsuhiyyet hakkındaki işbu beyanatı bilcümle tarafeyni aliyeyni akıdeyn hükûmetlerine tebliğ edecektir.

Mefsuhiyyet ancak bu bapta tebliğde bulunmuş olan tarafı alı akit hakkında mer'i olacaktır.

Bundan mada bu mefsuhiyyeti fesheden devletin dahil bulunduğu bir muharebenin cereyanı esnasındır mer'iyül icra olmayup mukavelename böyle bir halde sulhun akdından bir sene sonraya kadar mer'i olacaktır.

MADDE : 97

Mukavelenamei hazıranın bir sureti musaddakası İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisi delâletiyile Cemiyyeti akvam hazinei evrakına tevdi' kılınacaktır. Keza İsviçre hükûmeti müttehidesi meclisine ihbar kılınacak olan tasdik, iltihak ve fesihnameler dahi meclisi muşarun ileyha delaletile Cemiyyeti akvama tebliğ olunacaktır.

Tasdikanlımakal esamisi zirde münderic murahhaslar mukavelenamei hâzırayı imza ederler.

İşbu mukavename bin dokuz yüz yirmi dokuz senesi temmuzunun

yirmi yedisinde Cınevre'de yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiş olup bu nusha İsviçre hükümeti muttehidesi mahzeni evrakında kalacak ve musad-dak suretleri konferansa med'uv memleketler hükümetlerine tevdi' kılınacaktır.

Senedi nihai

Seferber ordulardaki yaralılarla hastaların ıslâhı halı için 6 Temmuz 1906 Cınevre mukavelenamesini tetkik ve tashih ve bir üserayi harbiyye kanunnamesi tanzim etmek üzere İsviçre ittihat meclisi tarafından celp ve dâ'vet olunan Konfrans 1 Temmuz 1929 dan 27 temmuza kadar Cınevre de X uncu ve XI inci beynelmilel Salibiahmer Konfransları tarafından tetkik ve tasvip olunmuş iki mukavelename lâyihası esası üzerine icrai müzakere eyledi.

Zirde esamisi mezkûr murahhasları tayin eylemiş olan isimleri sayılı memleketler Konferansa iştirak ettiler:

Konferansa İsviçre murahhası orta elçi M. Paul Dinichert tarafından rıyaset edildi.

Konferans iki komisyon teşkil etti.

Cınevre mukavelenamesini tetkik ve tashiha memur olan birinci komisyona sefir Paul Dinichert, bir üserayi harbiyye kanunnamesi tanzimine memur olan ikincisine Sefir Heral Scavenius tarafından rıyaset edildi. İkinci Komisyon birisi Cemahiri muttefikai amerika murahhası Sefir Hugh R. Wilson diğeri Büyük Biritanya murahhası

pek muhterem Sir Horace Rumbold taraflarından rıyaset olunan iki tali komisyona taksim olundu. Konferans salâhiyyettar murahhasların imzasına tabi' olmak üzere bu günün tarihile müverrah biri seferber ordulardaki yaralılarla hastaların ıslâhı halleri için Cınevre mukavelenamesi diğeri üserayi harbiyyeye edilecek muameleye dair mukavelename namı ile iki kıt'a mukavelename takarrur ettirdi.

Bundan mada Konferans zirdeki rey ve temenniyatı izhar eyledi.

1 — Konferans düşman eline düşen büyük yaralılarla ağır hastalar lehine müsaferetlerinin nihayetine kadar teminatı cedide takarrur ettirilip ettirilemeyeceği meselesinin tetkik edilmesi temennisini ityan eylemiştir.

2 — Konferans «Ordre Souverain de Malt» denilen Ordre Souverain et militaire des hospitaliers de Saint - Jean de Jérusalem tarikatının bir talebi muvacehesinde seferber ordular nezdindeki muavenet cemiyetlerinin vaziyetini tanzim eden Cınevre mukavelenamesile takarrur etmiş ahkâmın bu tarikatın teşkilâtı milliyesine dahi kabili tatbik olduğu zannındadır.

Keza İngilteredeki Lègrand Prieur de Saint - Jean de Jér. ve Almanya'daki (Johanniter) Ordre de Saint - Jean, Saint Georges ve sair memleketlerdeki mümasil tarikatlar de bu cümledendir.

3 — Konferans Cınevre mukavelenamesine iştirak eden memleketlerin

harp esnasında sıhhi tayyareler istimalinin bütün tafsilâtiyle tanzimi zımnında yakın bir atide Konferans halinde toplanmaları arzusunı ızhâr eder.

4 — Askerî uniformayı lâbis olmayan bîlcûmle sıhhiyeler için hüviyyet tasdiknamesi olarak yekûnsak bir modelin tetkik ve takarrûr ettirilmesi hususunun makarî Cinevrede bulunan malzemei sıhhiyenin beynelmilel tevhidî komisyonuna sevk olunması temennisini ızhâr eder.

5 — Konferans, millî Salibiahmer cemiyyetlerle gönüllü muavenet cemiyyetlerine, milletler arasında husulü tesanût hususunda muhavvel vazaifin ehemmiyyetini bittasdik, sulh zamanında da Cemiyyatı mezkûrenin alelhusus tesisat, memurin ve mustahdimlerinin seyrüseferi ve malzemesinin sevk ve irsalı ve fili muavenetlerinin icrasına ait hususatta icrai faaliyetleri zımnında kavaidi mevzuai millîye tarafından kabul edilmiş olan en vâsi mikyasta

kâffei suhulet ve serbestinin bahş edilmesi hususunu alenen şayanı arzu ve temenni addeder.

6 — Konferans her iki Komisyonun ittifakı ara ile vucude getirdikleri mukarrerata bittesahûp muhariplerin bizzat kendi arazılarında veya işgal ettikleri arazi dahilinde bulunan düşman millete mensup sivillerin ahvalile bunların himayesine müteallik beynelmilel bir mukavele akdi zımnında tetkikatı amikaya teşebbüs edilmesi arzusunı arz ve beyan eder.

Tasdikân lilmakal murahhaslar işbu senedi nihaiyyeyi imza ederler.

İşbu mukavelename bin dokuz yüz yirmi dokuz senesi Temmuzun yirmi yedisinde Cinevrede yalnız bir nusha olarak tanzim edilmiş olup bu nusha İsviçre hükûmeti müttehidesi mahzeni evrakında kalacak ve musaddak suretleri Konferansa med'uv memleketler hükûmetlerine tevdi' kılınacaktır.

KIRK ALTI DEVLET MURAHHASLARININ İMZALARI 1929 senesi 27 Temmuz - Harp üserasına edilecek muameleye mutaellik mukavelename zeyli

Esbabı sıhhiyeden dolayı üserayı harbiyenin bitaraf memlekelerde ikametne veya doğrudan doğruya memleketine iadesine dair itilâf numunesi :

1 — Doğrudan doğruya memlekelerine iade ve bitaraf memlekelerde ikametne mucip esasatı müdire

A) Doğrudan doğruya memleketlerine iadeyi mucip esasatı müdire

1 — Keşf ve tahmini tibbiye göre bir sene zarfında şifayap olması ihtimalı olmıyan ve müstelzimi tedavi bir

halde bulunan ve kabiliyeti bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olan hastegân ve mecruhın

2 — Gayri kabili şifa ve kabiliyyeti akliyye ve bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olan hastegân ve mecruhın

3 — Şifayap olup kabiliyyeti akliyye ve bedeniyeleri mühim derecede tena-

kus etmiş olan hastekân ve mecruhın doğrudan doğruya memleketlerine iade olunurlar.

B) — Bitaraf memleketlerde ikameti mucip esasatı müdire:

1 — Bir sene zarfında şifayap olması tahmin edilüp bitaraf memleketlerdeki menabi ve fevâitten müstefit kıldıkları taktirde daha emin ve serî bir surette şifayap olacak gibi görünen ve bizzat uzun bir müddetten beri esir bulunan hastekân ve mecruhın.

2 — Keşf ve tahmini tibbiye nazaran sıhhatı aklıye ve bedeniyeleri esarete bulunmakla ciddi bir surette tahti tehditte olup halbuki bitaraf memleketlerde ikametleri takdirinde bu tehlikeden masun kalmaları muhtemel üserai harbiyey bitaraf memleketlerde ikamet ettirilirlir.

C) Bitaraf memleketlerde ikamet etmekte olanların memleketlerine iadelelerini mucip esasatı müdire:

Zirdeki sınıflara mensup ve bitaraf memleketlerde ikamet etmekte bulunanlar memleketlerine iade olunurlar;

1 — Ahvali sıhhiyyeleri esbabı sıhiyeden dolayı memleketlerine iadele-ri lâzım gelenler sınıfına dahil olanlarla bu derecede bulunanlar.

2 — Şifayap olupta kabiliyeti dimağıye ve bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olanlar.

II — Doğrudan doğruya memleketlerine iade veya bitaraf memleketlerde ikameti mucip esasatı hususiyye:

A) Doğrudan doğruya memleketlerine iadeyi mucip esasatı hususiyye,

1 — Afatı uzviyye hasebile bizzat veya vazifeten berveçhi atı tagayyürata duçar olan bilecümle üserayî harbiye:

Zıyanı taraf, felç, en az bir ayak veya ele munhasır veya bir ayak veya elin zıyanına muadil tegayyüratı mafsaliye veya diğer tegayyürat

2 — Ahvali, malûl denebilecek ve tibben bir sene zarfında kabili şifa olmadığı tahmin edilen bilecümle mecruh veya meuf userayî harbiyye

3 — Ahvali mahlûl denebilecek derecede ve tibben bir sene zarfında kabili şifa olmadığı tahmin edilen bilecümle hasta userayî harbiyye

Bu sınıfa bilhassa şunlar dahildir.

a) Tibbi tahmine göre artık şifayap olmaları ve yahut bitaraf memleketlerde tedavi ile mühim derecede salâh kesbetmeleri mümkün olmayan her hangi bir a'zanın muterakkı tederrünleri. (*les tuberculoses progressives*)

b) Gayrı kabili şifa emrazdan mahdud tederründen mada diğer azai teneffüsiye afatı (*les affections non tuberculeuses des organes respiratoires*) (bilhassa zatûl kasabatla müterafık (*bronchite*) veya gayri müterafık olan fazla derecede münteşir anfizemayi reevi (*emphysime pulmonaire*) tevessûi kasabat, (*dilatation bronchiques*) vahim derecede daulbühûr, (*asthme grave*) gazatla vuku bulan tesenimümat ih.)

c) Azayi devraniyenin vahim emrazı müzminesi (mesela muaveza-i bozulmağa müsteit afatı dessamiyye, (*affection valvulaire*) şıgafı dahili (*affections relativement graves du myo-card, du pericarde et des vaisseaux*) ve harici kalp ve ev'iyyenin nisbeten

vahim emrazi ve bilhassa ev'iyyei ke-birenin gayri kabili ameliyye ümmüddemleri ilh.) (*anévrismes inoperables des gros vaisseaux*)

d) Azayi hazmiyyenin vahim emrazi müzminesi. (*affections chroniques graves des organes digestifs*)

e) Azayi bevliyye ve tenasüliyyenin emrazi vahimesi. (*affections chroniques graves des organes urinaires et sexuels*) ez cümle tam alaimi maraziyyesile sabit bilcümle zatül kilyei müzmine vak'alari (*néphrites chroniques confirmées avec séméologie complète*) ve bilhassa zaten tagayyüratı kalbiye ve viaiyye mevcut bulunanlar (*altérations cardiaques et vasculaires*) ile zatül huveyza ve zatül mesanei müzmine ilh. (*pyelites et cystites chroniques*)

f) Cümlei asabiyyei merkeziyye ve mulhiyyenin vahim hastalıkları (*les maladies chroniques graves du système nerveux central et périphériques*) ez cümle müzmin zafı âsâp ve ihtinaki rah m, (*la neurasthenie et l'hysterie graves*) gayri kabili inkâr bilcümle sar'a vakayii, (*epilepsie*) vahim Bazdov (*basédon*) hastalığı ilh. gibi.

g) İki gözün körlüğü (*cécite*) ve yahut bir göz kör olduğu halde diğer gözün kuvvei ruyeti gözlükle badettashih birden aşağı olması. Badettashih hiç olmazsa kuvvei ruyeti 1 2 derecesine varmayan ruyet kuvvetinin tenakus (Anebe, (*affections oculaires*) iltihabı kuzahiyye ve iltihabı kuzahiyye ve meşime ilh.) (*glaucome, iritis, choroidite etc.*) bu sınıfa dahil diğer emrazi ayniye.

h) Her iki tarafın asammiiyyeti (*surdité*) tammesile sağlam kulak ancak bir metrodan adi sadayi işide bildiği halde diğer kulağın asammiiyyeti tammesi.

ı) Na kabili ret ve inkârbil cümle emrazi akliye. (*affections mentales*)

k) Madeniyyat ve diğer sebeplerle husule gelmiş vahim tesemmümatı müzmine (*intoxication chronique*)

vak'alari (tesemmümü üsrûbi ve zeybaki (*saturnisme, hydrargyrisme*) ve dai morfin, dai kokain daul künl ve gaz ile vukubulan tesemmumat ilh.)

l) Vahim olmak şartile azayi muharrikenin emrazi müzminesi (*organes locomoteurs*) zatül mafsalı mugayyerul (*artherite de ormente, goutte, rhumatisme*) şekil, damla, seriri olarak kabili temyiz ve ispat tagayyuratla muterafik rumatizma)

m) Mudahalei cerrahiyyenin nisbeten selim ve marizim hayatı için tehlikeden azade olacağı tebeyyün etmeyen bilcümle teşekkülâtı cedidei habise. (*uëophasmes malins*)

n) Kabil takdir tagayyüratı uzviyye ile müterafik bilcümle marazi merzagi (*malarie*) vak'alari (kebet ve tahhalin mühim tahaccümü ve suülkinye ilh.) (*augmentation chronique du volume du foie de la rate cachexie*)

o) Bitaraf memleketletde ikametinde istitbabi tibbi olmayan tabiattaki emrazi cildiyyei müzminei vahime. (*affections cutanées chroniques graves*)

P) Vahim vitamin fikdanları (*avitaminos*) (beriberi, pellegra, daülhafri n üzmin) (*scorbute chroniques*)

B) Bitaraf memleketlerde ikemeti mucip esasatı hususiyye

Berveçhi zir emraza dıçar olan üserayi harbiyye bitaraf memleketlerde ikamet ettirileceklerdir:

1) Malûmatı hazırai tibbiyyeye nazaran bitaraf memleketlerde tatbik e ilebilecek usullerle şifayap olabilecek ve yahut ehemmiyetli bir surette salah kesbedecek her hangi bir aza tederrününün (*tuberculoses*) bilcümle eşkâli (yüksek rakımlı yerler ve sanatoryum tedavileri ilh.)

2) Doğrudan doğruya memleketlerine iadeyi müstelzem emraz sınıfından ve yahut sarahaten şifayap olmaya müsait emrazı haddeden olmayan ve bir tedaviyi istilzam eden emrazı azayı teneffüsiyye, (*affection des organes respiratoires*) devraniyye, (*circulatoires*) hazmiyye (*digestifs*) tenasülî bevhyye, (*genito-urinaires*) asabiy e (*nerveux*) ve cihazı muharrike (*appareils locomoteur*) ve cildiyye (*cutane*) ile havasa müekkel aza emrazının muhtelif şekilleri. (Bu bentde mezkûr emraz bitaraf memleketlerde bulunan vesaiti devaiyyenin tatbiki ile hali esarettenden ziyade hakikat halde hasta için daha iyi bir şifa ihtimali mevcut bulunanlardır.)

Üserayi harbiyedeki za'fiyeti ruhiyyelerle buna mümasil vakayı' misillü espabı mücibe ve müessiresi vakayî harbiyye ve esaret olan ihtilâlatı asabiyeye hususi bir şürette nazarı itibara alınmak mecburiyyetin'edir.

Usulü dairesinde tebeyyün eden bütün bu n'iden olan vakayı' vahime ile tabiat bünyeviyyeleri doğrudan doğruya vatanlarına iadeyi müstelzim olmadıkları müddetçe bitaraf memleketlerde ikamet edileceklerdir.

Bitaraf memleketlerde üç ay ikametden sonra şifayap olmayan harp esirleri ve yahut bu müddetten sonra aşikâr bir surette şifayı kat'i tarikına girmeyen za'fiyeti ruhiye vakayî vatanlarına iad olunacaklardır.

3) Doğrudan doğruya vatanlarına iadelerini müstelzim olmayacak ve yahut bundan edecekleri istifade pek ehemmiyyetsiz bir derecede olup bitaraf memleketlerde hali esarettenden daha

ziyade iyi olmak ihtimal ve talini izhar eden bilecümle mecruhiyyet vakayîle afat ve netayicileri.

4) Usulü dairesinde tahakkuk etmiş olup bitaraf memleketlerde ikamet taktirinde bilhassa şifai kat'iye daha müsait olması muhtemel bulunan ve seriri bir surette tagayyüratı uzviyye ibraz etmeyen bilecümle vakayî merzeğiyye (kebed ve tahhalin tahac-cümü müzminelerile suûl kinye ilh.) (*Augmentation de volume chronique du foie, de la rate, du cœur*)

5) Bitaraf memleketlerde şifayap olmak ümit ve ihtimali bilhassa daha müsait olan bilecümle vakayî tesemmümiyye (ve bilhassa gazat, madeniyat ve şibih kaleviyyat (*alcaloide*) ile olanlar.)

Berveçhi ati vakayı bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmez.

1) Usulü dairesinde tebeyyün eden bilecümle emrazı akliyye vakayî. (*affection mentales*)

2) Gayri kabili şifa olmakla maruf uzvi veya vazifevi bilecümle emrazı asabiyeye (bu iki sınıf emraz doğrudan doğruya vatanlarına iade hakkını bahş ederler.) (*affection nerveuses organiques ou fonctionnelles*)

3) müzmin ve vahim daül küül (*alcolisme*)

4) kabili sevk ve nakil devirde bulunan bilecümle emrazı sariye (emrazı sariyei hadde: devri ulâ ve saniyede daul efrenç, trahom, cüzam ilh.) (*maladies infectieuses aiguës syphilitis primaire et secondaires, trahôme, lèpre*)

III — Mâlâhazatı umumiyeye

Balâda tesbit kılman şerait sureti umumiyede mümkün olduğu mertebe bir fikri samahatla tefsir ve tatbik edilecektir.

Tefsirdeki işbu fikri samahatkârane billhasa vakayî harbiyye ve bizzat esaret sebeble husule gelmiş ve yahut andan tevellût etmiş emrazi asabiyye ve yahut za'fiyyatı ruhiyye halâtı (harp esirlerinin zafıyyeti ruhiyyesi) ile her derecedeki tederrün vakayî hakkında tatbik olunacaktır.

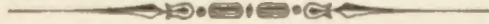
Kamp etibbasile muhtelif sıhhiyye komisyonlarının II nûmero tahtında zikir ve tadat edilen misallar meyanında mezkûr olmayan ve yahut mezkûr olup te tamamilе tevafuk etmeyen bir takım vakalar karşısında kalabilecekleri şüpheden varestedir. Balâda zikir ve tadat kılınan misallar sırf nûmune olmak üzere verilmiş misallerden ibaret olup bizzat hal ve şani icabı

nakabili itiraz olanlardan (bitirler) (ampute) saıfı nazar diger vakayî cerrahiyyeden mutevellit tegayyûrat hakkında hususî nûmunelerden ibaret bir fihrist tanzimi müteasir olduğundan bu misallere mûmasil bir fihrist vücade getirilmemiştir.

Bu vakayî maraziyyeyi havi bu yoldı bir cetvel tanzimi tatbikatta mahzurdan salim olmadığını tecrübe göstermiştir.

Zikredilen misallere tamamilе tevafuk etmeyen bilcümle vakayî baladaki esasatı müdire fikir ve ruhundan ilham alınarak hal ve tesviye kılınır.

Lisanımıza çeviren
Dr. Ali Osman

Adamın eyisi alış verişte belli olur

Hilâliahmer Kaza Şubeleri Hakkında Bir Mutalaa

Memleketimizin dört köşesinde, harp silsilesinin hırpalayıp yıkmaya çalıştığı aile ocaklarımızda türk babasının, türk anasının, türk çocuğunun sıhhati ve bütün felâketlerle alâkadar, en eski ve en geniş teşkilâta malik, müessesesi Hilâliahmer cemiyetidir. Uzun yıllardan beri deruni ve batını bağları da beraberce sarsılan bu ocaklarda Hilâliahmerin, bilvasıta veya bilâvasıta, yardımını görmeyen vatandaş pek azdır.

Bir taraftan asri cemiyet hayatına alışmakta geç kalmışız, diğer taraftan bazen taksirat nevinden çöken nekbetler neticesinde iktisadî refahımız azalmıştır. Bu gibi saikler dolayısıyla geniş halk tabakası Hilâliahmere, dilediği tarzda, vasi yardımlarda bulunamamaktadır. Hilâliahmerin varidat menbalarıda binnetice şimdilik matlup sūr'atla tezayüt edememektedir.

Mamafî Hilâliahmer âzalarımızın diğer memleketlerdeki âzalara nazaran, daha fazla bir alâka göstermeleri temenniye şayandır. Âzalarımızın, medenî memleketlerdekilere daha aşağı ol-

mayan usulî ve şuurî bir şekilde çalışmalarını beklemek isteriz.

Bu günkü hayatın teemmülünü ve ifasını icap ettirdiği maddî ve manevî tedbirlerin yekûnu suretle ilerilemektedir. Mevcut vaziyet karşısında Hilâliahmerin, münhasıran gayrendiş bir mahiyette olan feyizli faaliyetini tenk etmesini, kesesine göre uydurmas ile iktifa etmesini teklif etmek abestir. Binaenaleyh bu faaliyeti mahirane bir şekilde tanzim ederek bu ziyâ telâfî etmek lâzımdır. Hilâliahmer cemiyeti bütün bu noktaları düşünmüş faaliyetini ve muvaffakiyetle takip etmekte olduğu programlarını da ona göre tertip ve tespit etmiştir. Şukadar var ki bu cemiyetin faal birhalde ortaya atıldığı tarihten bu güne kadar geçen zamanın öteki memleketlerdeki mümasillerinin başlângîç tarihlerine nazaran daha az olmasından, şu dakikada köylerde ve kazalarda, hatta bazı küçük şehirlerdeki Hilâliakmer şubelerinin faaliyet ve mesaisi nakıstır. Her hangi bir kazamızda Hilâliahmer şubesinin asri ve mâşeri hayatın icabatına ve

bilhassa o kazanın hususiyetlerine in-
tibakı düşünülerek hazırlanmış pro-
gramlarının ekseriya mevcut olmadığını
iddia edebiliriz.

Satırlarımız bu programların nasıl
çizilmesi lâzım geldiğini göstermek
iddiasında değildir. Sadece bu pro-
gramların anahastalarına bir göz atmak;
bunların arasından bilhassa Hilâliah-
merin sulh devresinde halk tabakası
tarafından lâyük olduğu gibi tanınması
ve buna şubelerce delâlet edilmesi
lüzumuna işaret etmek istiyoruz.

Hilâliahmerin umumî vazifelerinin
kaza şubelerince mantık ve imkân hu-
dudları dahilinde ifasına çalışılacağı bedi-
hidir. Maamafih bütün bir memleketin
sıhhi, içtimai, ruhi bünyesine tesir edecek
mertebe de şumullu bir faaliyet saha-
sına malik bulunan Hilâliahmerin umu-
mî vazifeleri içinden bazılarının şu
veya bu kazalarda tatbiki belki
kabil olmayabilir. Hangi işlerin terci-
han ifa edileceği, hangilerinin nisbeten
daha az bir dikkatle elde tutulacağı
kaza ihtiyaçlarının hususiyetine ve
binnetice idare heyetinin dirayetine
muhavveldir.

Memleketimizin tabii, tarihi, ktisa-
di, coğrafi, harsî bünyesi bir kül ha-
linde mutalâa edildiği; umumî ve hu-
susî hayat şeraitimiz tetkik olunduğu
zaman bu günkü bünyemizde teavün
teşkilâtımızın düne nazaran zaif düş-
düğünü inkâr etmek mümkün değildir.
Bunu kuvvetlendirmek için çalışmaya
mecbur oluşumuz ise bedihidir. Teavün
faaliyetimizin gayrı muttarit, mütefer-

rik, şahsî faaliyetler halinden çı-
kup muntazam bir taazzuv halini
alması; yardım teşkilâtımızın, fert-
lerin her ne menbadan ve her ne
şekilde sudur ederse etsin hissiyata
müstenit, münhasıran hissiyyatta bağlı
olmasından kurtarılması lâzumdur. Te-
meddün cephemizde başladığımız uğur-
lu işlerin yeni olması itibarile, mevcut
teavün ve vahdet hissimizi bir kat da-
ha kuvvetlendirmek hiç bir zaman ko-
laylıkla feragat edemeyeceğimiz faideli
bir harekettir. Bilfarz iktisadî hayatı-
mızın daha müemmen temeller üzerine
kurulmasında kooperatiflerin, hassaten
yardım kooperatiflerinin teşekkülüne
ihtiyacımız olduğu aşîkârdır. Medenî
memleketlerin hepsinde eski ve çok
esaslı bir inkişafa mazhar olan yardım
kooperatiflerinin teşekkül edebilmesi
için muhasebe defterinin konulacağı
tahta masanın tedarikinden ana hat-
ları dünyaca malûm olan bir nizam-
namenin tab'ından evvel şuurlu bir
teavün hissinin vücudine ihtiyac vardır.
Türk vatanında her vatandaşın zihnin-
de teavün mefhumunun azamet ve kud-
retine; bunun nekadar elzem ve mübrem
olduğuna dair derin bir iman yaratmalıyız.
Teavünün cemiyet mefhumile sınıksı
bağlı olduğunu her Türkün bilmesi ve
bellemesi zaruridir. Hilâliahmer hem bu
yardım hissinin hem tenmiyesine hemde
semerlerini toplayup halkın refahı uğ-
runa, müsellemler olan basiret ve kifaye-
tile, sarfına çalışacaktır.

Diğer cihetten vatanımızın ve mil-

letimizin refah ve saadetini temin uğrunda yapılacak işleri, yapılması lâzım olan bütün zahmetleri, kükümetin ve halkın yapacağı işler diye ikiye ayırmanın tabii bir mantık neticesi; daha nisbi bir tefrik ile, bir işi şu veya bu vekâletin salâhiyet ve vazife hudutları içine sokmanında ancak bunların süratle ve güzelce icrasını temin için bir tedbir olduğunu unutmamalıyız. Binaenaleyh vatan toprağı üstünde resmi, nim resmi ve gayri reni her teşekkül-den azami faide almak; her vatandaşın mesai kabiliyet ve arzusunu tezyit etmek zaruridir. Bu günkü içtimai ve iktisadi hayatın şekillerine henüz yabancı oluşumuz, üfetsizliğimiz dolayısıyla binfisihi muhtaç olduğumuz bin bir türlü cemiyetler, yeni yeni teşekküller yaratmak ve bilhassa bunları hüsnü idame etmek iktidarında değiliz. Belki böyle bir farti teşkil ve teşekkül yukarkı umumi sebeplerden dolayı muvafık bile düşmez. Binaenaleyh mevcut içtimai teşekküllerimiz içinden umumi hayatımızın şu ve ya bu sahelerile meşgul olabilecek müesses cemiyetleri kuvvetlendirmek gerektir. Bilâhara bunların yek nazarda talı ve belki de vazife harici gibi görünecek hizmetleri ifasını beklemek daha musip olur.

Memleketteki sıhhat ve teavün teşekküllerinin başında Hilâlihmer cemiyetini görmekteyiz. Şubeleri memleketin nahiyelerine kadar nüfuz edebilmiş en kuvvetli teşekküllerden biri; halkın felâketli devrelerinde minnet ve şükran ile tanımış olduğu bir teessüs-

tür. Bu teşekküle taşıyamayacağı vazifeleri vermenin ulaşılmak istenilen gayeye zarardan başka bir şey vermeyeceğini herkes bilir. Şu kadar var ki bu vazifelerin içinde büyük maddi fedakârlıkları icap ettirmeyecek, fakat deruhte ve ifasile memleket ve millet hesabına büyük menfaatlar temin edilebilecek olanları da vardır. Sıhhi ve içtimai konferanslar vermek kurslar açmak imkânına yani bina, sinama V.S. gibi maddi vasıtalarla malik olan bir Hilâlihmer şubesi bu işi görecek başka bir teşekkülün mevcut olmadığı, bir kazada niçin içtimai refaha hizmet demek olan tasarruf ve iktisadın lüzumuna, başka memleketlerdeki tedbirlere, dair münakaşalı sade müsahebeler temin edemesin?

Bu ancak kaza şubelerinin vazifelerini eyice kavramaları ve sevmelerile kabilidir. Maksud her hangi bir kazada Hilâlihmer âzası şerefi uğruna bir şube teşkili değildir. Şubelerin evvelâ kendi kendilerine teşekküllerinden beri, umumi merkezden istinaden gayrı, kendi emekleri, kendi gayretleriyle ve yaptıklarını, şimdiye kadar hangi sahaları işlediklerini sormaları lâzımdır. Ancak böyle bir niyet ve zihniyetle ilerdeki faaliyetlerinin tanzimi kabilidir. Her kazada elbette bulunacak olan âli mektepler mezunlarının, münevverlerin, hayır ve insaniyet sevenlerin şuuruna hitap etmek, lâkaytlerine nihayet vermek zarureti vardır. Kazalardaki âzalar memleketin her cephesindeki terakki yolunda, insanlık yolunda, iş

sevgisi yolunda ötekilere örnek olma-
lıdır.

Her şeyden evvel Hilâliahmer şubesinde bu yolda bir zihniyetin tekâmülüne çalışmalıdır. Kaza merkezlerinin programlarını Hilâliahmere ait işler ve ya tali vazifeler, bütübütün yabancı işler diye ayırt etmek uygun olmaz. Program müteaddit kısımlara tefrik edilebilir. Umumi cemiyet hizmetlerinin esasen bir kısmını iltiva edecek olan bu vazifeler şayet münhasıran Hilâliahmer cemiyeti tarafından yapılması icap eden bir yardım olarak kabul ediliyorsa mahdut manasile Hilâliahmer vazifelerine tahsis edilir. Bir kazada sarı hastalıklara mukabil tedbirler alınması icap ederken aşının temininden başlayarak aşılanmış insanların muntazaman teftiş ve nezaretine kadar bütün işleri yalnız belediye, sıhhiyeye ait farz etmemekte her âza müttefiktir. Memleket hayatının refahı bir birinden ayırt edilemeyen her cephedeki mesainin tetabukundan doğmaktadır.

Kazalardaki Şubelerden ilk önce beklenen iş hiç şüphe yokki Umumi Merkezi kendi muntakalarının mali ve idari kabiliyeti hakkında tenvidir. Merkez falân veya falân Şubesinden her ay, her sene muayyen şu kadar varidat geleceğini bekleyebilmelidir ki muamelâtını ona göre tanzim etsin. Bu ise kendi kuvvetlerini vaziyetlerini, tanzim etmelerile kabildir. Muayyen varidatın haricinde münasip surette temin edeceği her türlü vari-

datı Kaza Şubeleri bahsa mevzu aldığımız umumi ve içtimai yardımlara hasredebilirler.

Kaza Şubelerinin ehemmiyet verecekleri diğer bir sahada muhitlerinde kendileri ve dolayisile Hilâliahmer hakkında mümkün olabilecek en yüksek alakayı uyandırmaktır. Bu hususu temin için memleket gazetelerini kendilerinden, daha doğrusu insanı ve millî meşkûr hizmetlerinden bahs ettirebilmeleridir. Çok acı olmakla beraber itiraf edelim ki senelerden beri Hilâliahmer mecmuamızın vâzih adresini henüz öğrenmemiş gazetelerimiz vardır. Yalnız bu müşahede bile kazaşubelerinin neşriyat amilleri ve vasıtalarıyla sıkı bir münasebet tesis etmelerine ne kadar ihtiyac olduğunu irae etmektedir.

Muhtelif cepheli olması lazım gelen kaza şube programlarından her hangi bir noktayı misal olarak alalım : bilfarz Hilâliahmer ve mektep mevzuunu mutalaa ettiğimiz zaman, şimdiye kadar Hilâliahmere ait bir mesele halinde değilmiş zannolunan bu sahanın bile yukarıda arz ettiğimiz zihniyetle çalışan bir kaza şubesi için meşkûr bir faalivet zemini olabilir.

Mektep çocuğuna yardım demek Hilâliahmerin maarif sahesine olan alakasını arttırması, maarif idareleriyle olan temasını sıklaştırması demektir. Bir memleketin harsı yüksekliğinin o memleketteki Hilâliahmerin sulh faa-

liyetlerinin kesafeti ve nisbet neticelerile ölçmek isteyenler vardır. Maarifle daha sıkı bir temas her halde bugünkü yardım mefhumumuza müessir bir müstakbel nesil yetiştirmek için lazım olan bir sıfattır.

Herkes bilirki bir kazada bir mektebe giden çocukların kâffesinin maiyeti yolunda değildir. Maarif vekâleti mahalli idareler, hususi müessiseler olsun talim ve terbiyelerini üzerlerine almış oldukları ilk mektep çocuklarına ancak muallim, mektep binası, tedris alati verebilmektedir. Memleketimizin bu günkü kudretile her talebeye meccanen kitap bile verebilmek heman heman kabil değildir. Her hangi bir kazada çocukların kitapları sair hayır cemiyetleri tarafından tedarik edilse bile öyle yemeği bile bulamayan çocukları olsun Hilâliahmerin müşk ellerine tevdi etmek isteriz. Filvaki varidat menbalarını tezyit etmedikçe bu çocukları Hilâliahmerin elillriene değil sırtına yükletmiş oluruz. Ancak kazaların hususiyetleri vardır. Halk birbirini daha kolay ve daha çabuk tanıyabilir, Herkesin vaziyeti az çok malumdur. İdare heyeti için varidat temini daha ziyade sehildir. Bilvesile şu noktayı da kayıtlı edelimki bizce, çok mübrem bir ihtiyaç olmadıkça kazalardaki şubeler Hilâliahmer Cemiyeti menfaatine yeni yeni masrafları icap ettirecek ve münhasıran varidat temini için sık sık müsamereler vermekten çekinilmelidir. Büyük şehirlerin hususiyetleri yabancıların çokluğu, malî kabiliyeti v. s.

gibi şeraiti bu müsamerelerin tahdidini belki icap ettirmez. Fakat kazalarda ianeler dercetmekte de çok nadiren müracaat edilmesi muvafık olan bir varidat tarzıdır

Zira bütün bu usuller kaza halkının bir sene içinde aylık veya senelik olarak teahüt edeceği meblağların azalmasını intaç eder. Bu müsamerelere, ianelere ne vereceğini bilmeyen halk Hilâliahmer cemiyetine muntazaman teahüt edeceği parayı mümkün mertebe ufaltmaga bakar, Şubeler de bu nevî menabiden ne alacaklarını bilemedikleri için ellerindeki zaif teahhütlerle, muhtemel kazançlar üzerine program ve sarfiyat yapmaga mecbur kalırlar.

Bu gibi tedbirlerle varidatını çoğaltan kazaların, avrupada Mektep çorbası denilen çok mütevazî bir öyle yemeğini kâfi derecede gıda alamayan bu yavrulara temin edebilmesi çok muvafık olur. Sefil ve perişan mektep çocuklarına da imkân mertebesinde elbise ve potin almakta mümkün olabilir. Toptan yapılan bu siparişlerin yüzünden bir çocuğun iase ve ilbasını temin etmek isteyen hamiyetli vatandaşların adedi çoğaltılabilir. Mektebin hasta çocuklarına ilaç vermek, tıbbî muayenelerinin intizamını temini için mektep idarelerine arzı hizmet etmek de Hilâliahmer şubelerine şeref veren hizmetlerdendir. Çocuklara spor aletleri ve imkânları vermek için spor kulüpleri ve mektep

idareleriyle iştiraki faaliyetete sayanı kayıtlı bir hizmettir.

Bu maddi yardımlar kadar mühim olan bir cihette Hilali ahmerin mektep çocuklarına mektep haricinde nezaret etmesidir. Bu nezaret bir takip mahiyetinde değil çocuk ebeveynlerine ve mektep idaresine bir yardım şeklindedir. Bu sahada Hilaliahmerin kadın azalarının çok müfit olabileceğini düşünüyoruz. Ayıp veya muzur bir iş gören çocuğu yola getirmek, sıhhat ve ahlaka mugayir itiyatlar alan çocuğu kurtarmak, bunlardan evvel muhafaza tedbirleri almak, bu işleri büyük bir dirayetle ve gösterişsizce yapmak güç fakat hayırlı işlerdir. Çocukların spor kulüplerinde, sair yerler-

deki hayatlarına nezaret etmek onlara kıymetli nasihatlar vermek, izci teşkilat ile teşriki mesai etmek VS. V. S. gibi pek çok faaliyet sahesi vardır.

Yakın bir atide Hilaliahmer kaza şubelerimizin ıslah edilmiş programları ve kendi emekleri, kendi bilgi ve gayretleriyle tanzim edilmiş bir vaziyette ameli ve hakiki hayatımızın bütün tecelliyatına iştirak edebileceklerdir. Resmî ve gayri resmî bütün taazzuflarla vatandaşlık vazifelerini bilen her Türk ile iştiraki mesaide bulunacak semerlerini toplayacaklardır.

Zira Hilaliahmer kaza şubeleri yalnız birer hayir unsuru değil, birer temeddün ve refah unsurlarıdır.

B. TAHİR

İstanbulun en ciddi mecmualarından

“Muhit,,

Refikimizin faydalı yazılarını ehemmiyetle okuyunuz

Yapılacak iş

Müzaharet gösterecek kuvvet

Sevimli Hilâliahmer Mecmuasının son nushalarından birinde Muhterem Fazlı Beyin « iktisat seferberliği dola-yisiyle bir mütalaa » adlı çok kıymetli makalelerini dikkatle okudum. Bu makaleden vardığım bir neticesi oldu: Çalışıyoruz fakat tarzını bilmiyoruz...

Bizim burada kaydedeceğimiz nokta serdedeceğimiz mütalâat sırf Cemiyete ait olan cihetlerdir. Zaten bir hükümetin tarzı mesaisi mevzu bahs edilmez. Biz fertlerin ve binnetice cemiyetlerin tarzı mesai-ini mevzu bahs etmek istiyoruz...

Fazlı Bey, memleketimizde kâğıt fabrikası olmadığı halde, bir çok fedakârlıklarla celbolunan gazete kâğıtlarının, ne kadar sraf edilircesine doldurulduğuna işaret ediyorlar.

En can alacak noktanın üzerindeyiz. Her vakit dediğimiz gibi, biz propaganda şeklini bilmiyoruz... Hilâliahmer, Himaye-i Etfâl gibi milletin şafkati üzerine, dilekleri neticesinde kurulan hayır müesseseleri hakkında milletin tam bir fikri yoktur. Ona gerek bu cemiyetlerin maksatları, gerek şimdiye kadar yaptıkları işler hakkında hiç bir malûmat verilmemiştir.

Günlük gazetelerden hiç biri kendiliğinden bir gününü böyle bir cemi-

yetin faaliyet ve ta zı mesaisine hasretmemiştir. Halbuki bilmem hangi mahallede en şeni bir cinayeti işleyen adamın vakası için gazetelerin sütunları kısa gelmiştir. Ben ne bu vakanın gazetecilik noktasından, ihmaline razıyım, ne de diğer mühim meselelere karşı gösterilen lâkaydiye taraftarım. İctimal yükselişin en birinci amili şüphe yoktur ki m tbuattır.

Geçenlerde bir Avrupa mecmuasında şimal memleketlerine ait bir tetkik gördüm. Orada matbuata ait gayet mühim bir kısım mevcuttu. İsveç matbuatı sıra ile her sene bir günlerini gençliğe hasretmiş. Gazetenin vazifesi yalnız memleket gençliği için bir makale yazıp kendi noktai nazarını teşrih etmek imiş...

Gerek gazetenin doldurulması ve gerek havadislerin toplanılması gençlik teşekküllerinin seçtiği murahhasların işi imiş... Gazete bu şekilde çıktığı zaman, bir sene içinde gençliğin gösterdiği tekâmül, terakki derhâl anlaşılırmış.

Gençlik teşekkülleri, hayır müesseselerinin en faal azaları olduklarından bir sene zarfında gösterilen muvaffakiyette, bu cemiyetlerin hissesi bulunduğu da aşîkârdır.

Şimdi gerek bizim gençlikten ve gerek bizim matbuattan, böyle bir yardımı cemiyet hayatımızın beklemesi kadar tabii bir şey olamaz . . .

Memlekete sokulan (amerikan sistemi) mecmuacılık ve gazetecilik, şimdilik muvafık değildir. Amerikalılar gibi sabahtan gece yarısına kadar her dakikası bir çok dolarlar getiren mesaiden sonra, mantık ve manadan uzak mecmualar okuyarak, kafalarını dinlendirmek istiyorlar . . . Biz ise öylemiyiz. Henüz içtimai inkılapları yeni yapmışız . . .

Büyük Rehber bu nizamları koyduktan sonra, gençliğe vukubulan hitabesi, bunların her kafaya matlup şekilde aşılması için değildir?

Dün Sakarya'dan "hedefiniz Akdeniz" diye işaretle İzmir gösteren el, bu gün de bu vazifeyi işaret etmiştir.

Matbuat ve gençlik . . . İşte en ziyade istifade edilecek iki büyük kuvvet . . . Bunlar bizi istediğimiz ve arzu ettiğimiz hedefe o kadar kolaylıkla götürebilecekler ki . . .

Hilâliahmer mecmuamızın birinde Salibiahmer havadisleri arasında "İsveç"e ait küçük bir haber var. İsveç Salibiahmeri propaganda için bir film tertibine başlamış . . .

Propaganda için elimizde iki kuvvet var : buulardan biri gazete. Gazete sırf münevverlere aittir. İkinci her sınıf halka hitap eden bir telkin vasıtasıdır ki oda tiyatro ve sinema.

Her vakit fırsat buldukça tekrar ettiğimiz bir noktayı, yeniden burada zikre lüzum görüyorum : bizim gibi henüz inkılâp içinde yaşayan milletlerin azami istifade elde edeceği şey tiyatrolardır ; halbuki bizim de en ziyade ihmal ettiğimiz cihet budur.

Tiyatro trupları yapıp seyyar bir halde Anadolunun muhtelif köşelerine sevk etmek şimdilik imkânsızdır. Belki Maarif Vekâletinin bir teşebbüsüyle ileride böyle bir şeye muvaffak olabiliriz ; fakat bu gün daha kolay bir tarzda propaganda işlerinde muvaffak olabilmekliğimiz kabildir.

Memlekette mevcut Hilâliahmer, Hımayei Etfal, Tayyare gibi müesseseler birleşerek film almak için müsterek masraflı bir tesisat vucude getirirler. Bu suretle her vakit her hangi müessesenin hazırlamış olduğu mevzu, münavebe ile filmi alınıp teksir edilir. Her hangi bir kazada cemiyetin masadını daha muvafık bir şekilde yapan bu propaganda vasıtası, pek az zamanda istenilen fikirlerin bütün memlekette yer bulmasına amil olur. Zaten telkin vasıtasının da en kuvvetlisi budur. Her cemiyet muvaffak olmak istediği anda en uzak köylere kadar misyonerlerin yaptıkları gibi, fikirlerini yaymak mecburiyetindedir.

Hilâliahmer böyle bir teşebbüste gençliği kendisine en kuvvetli bir muzahir olarak bulacağından emindir.

Ankara : 3 Mart 1930

Hikmet Şevki

Mektep bakıcı hemşireleri

Salibi Aahmer Cemiyetleri Merkez Birliğinin yakın zamanlarda azaların gönderdiği bir tamimle ortaya attığı yeni bir fikir bize yeni bir tip yardımcı insan tanıtmaktadır. Salibi Ahmer ve Hilâl Ahmer Cemiyetlerinin faaliyet sahalarında görülmek istenilen bu yeni tip Mektep bakıcı Hemşirelerdir. Mektep bakıcı Hemşiresi terkihibile ifade edilmek istenilen sıfat, daha ziyade terkihibi bir sıfattır. Mahiyeti ve hikaeti vücudu başlıbaşına ifa ettiği vazifelerden ziyade bir iltisak ve tevsiit unsuru olmak itibarile birleştirici olan kıymetidir. Mektep bakıcı Hemşire eri umumî tevân ve sıhhat teşkilâtları tekemmül ve teazzuv etmiş memleketlerde umumî talim ve tedris mecburiyeti dolayisile bütün çocuklara şamil ve bütün çocuklara raci olan Mektep camiasında bir sıhhat unsuru, bir sıhhat âmili olarak düşünölmüş ve bu suretle kendilerinden istifade edilmek istenilmiştir.

Salibi ahmer Merkezi Birliklerinin içtimai ve sıhhi teşkilâtları böyle yeni bir uzvu ihdas ve onun hüsnü idamesini temin edebilecek kabiliyette bulunan memleketlere Mektep bakıcı Hemşiresinin ihdasını niçin teklif etmiştir? Bugibi bir tipin yaratılmasile elde edil-

mek istenilen neticeler ve kazançlar nelerden ibarettir?

Şüphe yok ki böyle bir teklife sebep mekteplerde görölməsi muvafık ve belki de zaruri olan bir takım vazifelerin mevcut teşkilatla ifa edilemediği veya mevcut anasirle bu gibi hayati vazifelerin layiki vechile ifa edilememesi imkânının azlığı hakkındaki kanaattir. Mütarekki ve mütemeddin memleketlerdeki mektep çocuklarına hekimler, hasta bakıcıları, diş güz ve sinir doktorları, rejim ve bedeni terbiye mütehassısları, ruhiyatçılar v.s. gibi bir çok yardımcı ve terbiyecî eller bakmakda iken mektep hasta bakıcı tipinin ihdası lüzumsuz bir külfet eseri olmasa gerektir.

Mektebe mevdu vazifeler muhtelifdir. Mekep, gençliği istikbale hazırlayan bir müessisedir. hayata sımsıkı bağli olması lazım gelen böyle bir müessisenin vazifeleri de muhtelif, faaliyet cepheleri de müteaddid olur. Hiç şüphe yokki Salibi ahmer merkez birliğinin istihdaf etmek istediği gaye ile çalışmak istedlgi faaliyet zeminleri her şeyden evvel, mektebin bu umumî vazifeleri ortasında alınan, sıhhi ve içtimai olan vazifelerdir.

Salibi ahmer merkez birliğinin bu yeni tipini mütalaa ederken bunun memleketimize tatbik cihetinin ve imkânını da beraberce düşünme fâideli olur. Şu halde bu yeni unsurun vazifelerini ve bunların ehemmiyetlerini de memleketimizin ihtiyaçlarını nazarı dikkata alarak tayin ve tetkik ve buna göre tasnif etmek zaruridir.

Her hangi bir vazifeden evvel mektep bakıcı hemşiresinden beklenen iş, bilgi, yalnız çocukların sıhhatini koruması zan olunur. Evvel emirde beklenilen de bu olmakla beraber vazifesinin hudutları daha çok geniştir. Mektep bakıcı hemşirelerinin bu işlerini hüsnü suretle görmeleri demek memleketimize sağlam ve canlı bir nesil yetistirmeye çalışmaları demektir. Esasen dürlü dürlü isimler takdığımız muhtelif cins ilimlerden ve fenlerden istifade etmek istememizde münhasıran bu neticeye varmak içindir. Mekteplerimizde çocuklarımızın sıhhatlerine kâfi derecede bakılamıyormu? Bu baktaki himmetli ri lisam şükranla yat etmekle beraber bu bakımın mefkûrevi bir derece ve vaziyette olmadığına itiraf etmek lazımdır. Mektep bakım, bilhassa sıhhi bakım sahesindeki bu müvakkat kifayetsizliğimiz umumi hayatımızın iktisadi ve mali müşkûlatlarla alakadar olduğu malumdur. Mekteplerimizde çocuklarımızın sıhhatini korumak, onların vücûdünü zinde ve sağlam bulundurmakla mükellef olmak üzere mektep tabibi,

mektebin hıfzısıhha hocası, müdürü, muavinleri görmekteyiz. Hükümet ve belediye tabiplerinin muavenetlerine hitap edebilmek, mektebin tıbbi, ve sıhhi, ihtiyacı kendi kendisine kifayet etmediği zamanlarda bu gibi umumi makamlardan yardım dilemek tabii mektep idare heyetinin iktidarı ve selâhiyeti dahilindedir. Maamafih her mektepte, hiç bir mühim masrafı istilzam etmeden, müdürün riyasetinde teşkkü edebilecek ve gayesi mektebin sıhhi, hayatını kontrol etmek olacak bir Sıhhat homisiyonunda mektep bakıcı hemşiresi icrai bir vasıta olacaktır.

Mektep bakıcı hemşiresi olmaksızın bu in anların mektebin sıhhi hayatına ait en tali meseile alakadr olmalarını, her çocuğun sıhhtile teker teker meşgul olacaklarını kabul etmek fazla bir hüsnü niyet ve yahut hiç uğraşmamalarını kabul etmek olur. Halbuki bütün bu insanlar mektep çatısı altında bulunan her çocuğun hayatından teker teker her çocuğun maddi ve manevi hayatının sıhhatından müttefikân mesuldurlar. Görmek istedikleri bu vazife de her çocuğun sıhhatile teker teker uğraşılmadıkça hakkile görülmüş olmaz. İşte mektep bakıcı hemşiresi tek başına her çocukla uğraşacak, onların ellerini, gözlerini, dişlerini, saçlarını v. s. güzelce temizleyüp temizlemediklerine muntazaman bakacaktır. Onların yemeklerini muntazam vakitlerde almalarına çalışacak, onları tırtacak sıkletçe eksilüp

eksilmediklerine bakacak, bu farkları mukayeseli bir şekilde müşahade ve takip için her çocuga mahsus defterler tutacak, aynı ihtimamla çocukların neşvünemalarını kontrol edebilmek maksadile onların boylarını, göğüslerini, v. ş. ölçecek hülâsa tıbbın icap ettirdiği usuller ve kaideler tahtında her çocuğun yaradılışını, oluşunu tarasut ve himaye edecektir.

Mektep bakıcı hemşiresinin ana vazifesi hasta bakıcılık olacaktır demiştik. Filvaki, dünya yüzündeki devletlerin ekserisi gibi, hastanelerimize bile bile henüz lâıykı vechile yetişmiş kâfi miktarda hasta bakıcı hemşire bulamadığımız bu günlerde bu hemşireleri mekteplerimize, dağıtmak teklifimiz ve niyyetimiz dahilinde değildir. Ekserisi eyi kötü bir velâyet ve ihtimama mazhar olan mektep çocuklarından evvel kimse ve hasta olan vatandaşların yardımına siz koşmak lâzımdır. İhtimal bazı şehirlerde, buda imkân nisbetinde olmak şartile, hastahane ve saire gibi tıbbi ve sıhhi müessiselerinizde çalışan tali vazifeler gören hemşireleri mektep bakıcı hemşirelerinin ana vazifelerinden bir kısmını yükletmek mümkün olur. Bu keyfiyet salahiyettar makamların takdirine bağlıdır. Her ne şekilde olursa olsun mektep bakıcı hemşiresinin bulunduğu mektepteki çocukların hastalıklarına bakabilecek, bu hastalıkları vaktü zamanile karşılayacak, bunların nasıl tedavi edildiğinin hasta çocuğun ailesi nezdine giderek ana ve babasına öğretecek derecede hasta bakıcılığa aşina

olması şarttır. Bilhassa leyli mekteplerimizde böyle bir teşkilâta ne kadar muhtaç olduğumuzu her kes bilir. Yine herkes bilir ki mektepte yaşayan çocukların her dakika sıhhi bir irşada, tıbbi bir yardıma muhtaç olacakları bin bir türlü vaz'iyet ve fırsat düşer. En ufak bir baş ağrısından, bir turnak yarısından, bir kol sıyrılmasından tutalım da çocuğun izdirabını derhal durduracak ve doğru bir şekilde te'avisi mühim külfetlere arzı iltikar etmeden o çocuğun sıhhatini, kırılan çalışma zevk ve kabiliyetini inkıta ugratmayacaktır.

Mektep bakıcı hemşiresi bilhassa şu veya bu şekildeki çok defa bir sari hatalığın ilk alametleri olup tecrübesiz meslekten olmayan insanların, çocuğun ailesi ve muallimlerinin ufak tefek ve ehemmiyetsiz araz olarak çocuğu derhal mütahassız bir tedaviye ve bakıma sevk etmesi noktasından çok mühimdir. Bu vadideki günahların nekadar geniş olduğunu; oluşunu bu al dışı etmemezliğin ve bir tek Allâh saklasın cümlesinin boşluğuna attığımız kurbanların nekadar hatırı sayılır bir yekûna balığ olduğunu hepimiz biliriz. Mektep bakıcı hemşiresinin sair hastalıklara karşı alınacak tehaffuz tedbirleri noktasından göreceği hizmet asla istisgar edilemeyecek bir vüsat ve mahiyettir.

Mekteplerimizin bu günkü teşkilatlarıle çocukların vakti zamanile aş-

lanup aşılanamadıklarının kontrol etmek müşküldür. Bu vadide yapılacak olan hareket tavsiye ve ihtar ile daha ziyade temenni ve tehdit mahiyetinde kalmaktadır. Halbuki hemşire her hangi bir aşıya karşı her çocuğun ne vakit, nasıl ve ne gibi şerait altında aşılandığını yakından bilecek, muntazam kayıtlar ile kontrol ederek geç ve ya eksik aşılanmaya mani olacaktır. Aşının vaktini tayin en iyi serumun ilzarını temin ve aşılanmış çocukların muhtac oldukları tedaviyi ve nezareti gibi bir çok külfetli ve vakit alıcı işlerin ifasını temin edecektir. Bu tehaffuzi tedbirler meyanında en esaslıları şübhesiz ki mektep binasının, mektep bahçesinin, ve bilhassa mektep civarına ait olan tedbirlerdir. Bu sahelerde yetişmiş olan bir mektep bakıcı hemşiresi dirki münhasıran iş edindiği mektep ve mektebe ait insanların sıhhatine alâkadar olan en tali ve ferî mesaili uzun uzadıya tetkik ve bunların izale edilüp edilmediğini takip edebilir. Çocukların her hangi birinde kendisinin ve yahut arkadaşlarının sıhhatına muzır olabilecek bir müşahedeyi derhal müdüre söyleyecek; dershanelerde gördüğü bir temizlik noksanını veya yanlışlığının hemen izalesi için uğraşacaktır. Mektep hemşiresi daima teklifsiz olmakdan ziyade samimi olan münasebeti neticesinde çocuklarla yakından temas edeceği için bunların yedikleri, içtikleri, giydikleri ve kullandıkları şeylerde sıhhatta muzır olabilecek; şüpheyi icap ettire-

cek mektep sınıflarının, yatakhanelerinin, yemekhanelerinin, tuvalet yerlerinin usulü veçhile tathir ve tanzim edilmiş olup olmadıklarına bakacaktır. Temizliğin, çok defa tozu toprağı bir yerden öteki tarafa nakil etmek olduğu malum ve bu yolda bir kadın ihtimamının ne kadar kıymetli olduğu da bedihidir. Bir leyli mektebin yemekhanesini, yatakhanesini göz önüne getirmek yikanan çamaşırlarını, kurulan sofrta takımlarının, yatak takımlarının ilzarını düşünmek bu sahalardaki kadın elinin göreceği hizmetlerin ehemmiyetlerini taktir için kâfidir.

Mektep bakıcı hemşiresinin mektebin tedris sahasında da bir faaliyet hissesi vardır. Mektep tabibinin, mektep hıfzıssıbhaya mualliminin tabii bir muavini, bir yardımcı tedris unsurudur. Hıfzıssıbhaya ait nasihatları, ırşatları ile, münasip zamanlarda tertip edeceği, ufak konferanslarla çocukların sıhhatlarına bakmalarını, alelumum zinde ve gürbüz hayatı sevmelerine saik olacaktır. Pek tabiidir ki mektep bakıcı hemşiresinden beklenen bir çok haslotler, meziyetler vardır. Böyle bir hemşirenin her şeyden evvel çocukların sağlam birer insan olmak hususundaki arzularını inkişaf ettirecek; sıbhati ve hayatı sevecek birer insan olarak yetişmelerini temin edecek kabiliyyette olması şarttır. Kendisinin de güzel yapılı bir vücuda malik bulunması ve hüsnü misâl olması lâzımdır. Maamafih yalnız iyi bir misal olması

da kâfi değildir. Beraberce çalıştığı mektep tedris heyetine dahil olan bütün muallimlerle hoş geçinmesi, çocukların muhabbet ve teveccühlerini kazanmasını bilmesi de lâzımdır. Mektepteki bütün muallimleri kendisinin ulaşmak istediği gayeye, mektebin içinde ve civarında maddi ve manevi sağlam bir hava yaratmak hususundaki gayesine hizmet ettirmeye muvaffak olmak için çalışacaktır. Arkadaşlarını bu vazifesinin mesuliyetine iştirake muvaffak olmazsa mevcudiyetinden beklenen maksadı temin etmiş olamaz. Mektep bakıcı hemşiresinin malik olması lâzım gelen basletler ve finetler içinde isabetli bir görüşe, seri ve ani bir karar verebilecek nüfuzu zarara sahip olması da mühimdir. Seri, ani ve zıttı tehavvüllere mâkes olan çocuk ruhlarını anlaması icap ettiği için pedagojiye ve ruhiyyata da vakıf olması şarttır. Mektep hemşiresi çocuklarla ola temasında bunları kendisine yaklaştırmaya, çocukların isteyerek kendisine gelüp danışmalarını temine sarfı gayret edecektir. Ancak bu şekilde ruhi bir yakınlık ve sevgi ile çocukların maddi ve manevi sıhhatlarını tehlikeye düşürecek itiyatlar edinmelerine, uyuşur huylar almalarına bu hususta âilelerinin ihmallerine karşı muvafakiyyetle mücadele edebilir.

Mektep bakıcı hemşiresi çocuk (mürebbi) âile arasında, bunların müteakıl münasebetlerinin tanziminde, müteakıl anlaşmalarında müfrit olabilecek, her iki tarafında tenvir

edüp çocuk üzerinde aym istikamette terbiye tesirlerinin hudusuna çalışacaktır. Çok defa bir muallimin talebesinin ne gibi bir muhit ve şerait içinde bulunduğunu bilmemesi yüzünden talim ve terbiye vazifesini hakkile ifa edemediğini görüyoruz. Bilmukabele bazı âilelerdede çocuğun mektep muhitinden getirdiği yeni zihniyyetlerin, yeni telekkilerin icap eden hüsnü kabulü bulmadığına şahidiz. Mektep bakıcı hemşiresi işte böyle elle tutulamayan fakat gözle görülen engelleri ortadan kaldıracak mektepteki tedrisin âile muhitinde de manasız ve pürüzsüzce inkişafına vasıta olacaktır. Bir çocuğun mektep tabibi tarafından muayenesinde valdesinin de muayenede beraber bulunmasını temin etmesi; sonrada alınacak sıhhi tedbirlerin âzamı dikkatle tatbiki ailenin mantıkına kabul ettirmesi bu tedbirlerin hüsnü ifasına nezaret etmesi beklendiği gibi her çocuk ailesini çocuğun sıhhatini alâkadar edecek vakalarda ihtiyarile mektep tabibine veya hemşireye müracaat ettirmeye alışacaktır. Ancak bu suretle cehle, taasübe ve bilgisizliğe karşı katiyyetle muvaffak olunabilir.

Mektep bakıcı hemşiresi tabiyyat mualliminin de en yakın bir muavini- dir. Sıhhatimizde müessir olan amiller içinde tabii tesirlerin, tabii eşyanın, tabii hadiselerin en esash oldukları malumdur. Tabiyyat muallimi- nin sıhhatimize alakadar olan bütün

amilleri izah etmesi gayri mümkündür. Mektep bakıcı hemşiresi her hangi bir fırsattan istifade ederek, her hangi bir tabiat parçasının misal alarak bu sahede kıymetli sözler söyleyerek izahat vererek müfit ve müessir olabilir. Mektep bakıcı hemşiresinin bilfarz el işleri muallimi ile de teşriki mesai etmesi lâzımdır. Çocuklara iyi ve fena eşyanın, sıhhi ve gayri sıhhi bir iskemlenin, yatağın v.s. nin resimlerin mukayeseli bir şekilde göstermesi, bilfarz sıhhi tedbirlere ait ersimler yapdırması kabildir.

Mektep bakıcı hemşiresinin bedeni terbiye mualliminin en tabii zahiri ve en yakın muavini olduğu malumdur. Çocukların kâfi derecede istirahat etmelerine, kâfi derecede uyku uyumalarına, teneffüs etmelerine sihatlarına ve ahlaklarına muzur olacak oyunlar oynamamalarına nezaret ederler. Çocukların açık havayı, güneş, kır eğlencerini ve kır gezintilerini sevmelerine çalışır. Oyun çocukların bir arada sürecekleri cemiyet hayatına en kolay bir şekilde hazırlanması demektir. Spor mücerret bir mana değildir. Mutlak olarak alındığı zaman ifade ettiği mana çok gayri vazihdir. Ancak ihtiyacatımıza ve arzularımız intibak ettirdiğimiz her hususta sihatimiz müfit bir unsur haline getirdiğimiz zaman şayanı istifadedir. Sporun ahlakı, ruhi ve bedeni olan faideleri maalesef yalnız anlaşılması ve fena tatbik edilmesi yüzünden çok meşkük bir mahiyet almıştır.

Mektep bakıcı hemşiresi müstakbel cemiyet ve cemaat hayatımızın faal uzuvleri olmağa namizet olan çocukların seciyelerini terbiye eden oyunların oynamasına, işbirliğine, yardım hissine v.s. gibi insani hisler edinmelerine nezaret edecektir. Arkadaşile mektebin bağçesinde şakalaşan bir çocuğun en ofak hoyrat bir hareketini yakaladığı zaman ona insanlık, eyilik, güzelleik ve büyüklük duygularına uygun olmayan bu hareketin tatlı dilile söyleyecek bir mektep bakıcı hemşiresi elbette çocukların muhtaç olduğu bir terbiye unsurudur. Tabii ince bir kadın basireti, kadın hadesile yapılacak olan bu mürakabe ve sahabet hemşirenin çocukların arkasından koşarak onlara serbeset bir dakika yaşatmamaları demek degildir. Meselenin en güç noktası usane ve laubalilik, yüzgöz olmaya meydan vermeden müşfik ve sarsılmaz bir ve layet tesis edebilmektir.

Bu günkü mevcut teşkilâtımızın bilhassa mali noktayı nazardan, kifayetsizliğimizin vasi bir tarzda mektep bakıcı teşkilâtı yapmaktığımızı müsaait bulunmadığı bir hakikattir. Olsa olsa tecrübe mahiyetinde, umumi şeraiti bu gibi bir tecrübeye imkân bırakan muayyen bir kaç mektebimizde kabili tatbik olabilir. Ancak Salibiahmer cemiyetlerinin ne ifade ve ne de ima ettiği yeni bir şekil, fahrt mektep bakıcı hemşireleri teşkilâtının mümkün olup olmayacağını düşünmek faidesiz olmaz. Acaba oturdıkları mintakalar-

daki mekteplerin bir veya bir kaçında ki bir mektep bakıcı hemşiresine ait ve aîfî fahriyyen ve müştereken deruhte edecek münevver ve hamiyetli hanımlarımız bulunamaz mı? Bu vazife isimlerinin, teşkilâtlarının zahiri ayrılıklarına rağmen hastaya, çocuğa, aileumum yardıma ve bakıma muhtaç insanların iyileşmeleri ve güzelleşmelerine ait insani ve millî bir vazife değildir? Mektep bakıcı hemşiresi yetim, öksüz ve yahut bin bir türlü sebeplerle ana baba şefkatinden, himayesinden, nezaretinden mahrum yaşamaya mecbur olan ve bu sebepten bin bir türlü işgalâta maruz kalan çocukların vikayesi ve sehabetleli için çok faidebahş olacaktır.

Mekteplerimizdeki çocukların yüzde kaç hastahkları anında takip etmeleri lâzımı gelen rejimi muntazaman ifa edebilmektedirler. Bu intizamsızlığın bir sebebi de çocuğun aile ve mektep hayatında onun bu sıhhi tedbirlerle meşgul olacak bir kimsenin bulunmamasıdır. Mektep bakıcı hemşiresi çocuklara ve onların ailelerine yaklaşıcağı için bütün sıhhi kaidelerin tatbiğinde bir mürevviç olacaktır.

Bir çocukla münhasıran mektep sahasında uğraşmak kâfi gelmez. Mektep ve aile gibi birbirlerine iyice bağlı birbirlerini itmam eden lâzımı gayrı müfarik iki mefhumun aynı zamanda ve bir istikamette çocuk üzerinde müessir olmasına çalışmak lâzımdır. Bu günkü hayatımızda bu iki unsur ara-

sında çok kerre uzaklık ve ayrılık vardır. Bu iki muhiti birleştiren bir iltisak unsuru yoktur. Çocuk heman heman yekdiğerine muariz bir takım görgü ve duygular arasında kahr.

Mektep bakıcı hemşiresinin ziyaret ettiği aileler nezdinde fırsat düstükçe çocuk bakımına, çocuk terbiyesine dair kıymetli sözler söyleyebilir. Cemiyet hayatımızın birliğine doğru en emin adımlardan birisini de atmış olur. Nihayetülemür bir olan cemiyet, aile ve mektep hayatının vahdeti ve iştiraki mesaisi ise irişilmek istenilen en yüksek hedeftir.

Avrupada en yüksek sınıflara mensup hanımların sulh zamanlarında da muaveneti sıhhiye ve ictimaiye sahesindeki mütemadi mesâilerine şahit bulunuyoruz. Halbuki biz garplara nazaran daha fazla bir alâkaya sahip olmak mecburiyetindeyiz. Daimi hali harpteyiz. İçinde bulunduğumuz bu temeddün harbinde sıhhi, ictimai ve iktisadi hülâsa her sahede mücadele etmek ihtiyacındayız. Bize muaveneti ictimaiye sahesinde çalışacak hemşeriler kadar çocuklarımıza, hastalarımıza bakacak hemşireler de lâzımdır.

Türk kadınılarının bu fahri mektep bakıcı hemşireliğini düşünürken bu vadideki mesainin fikri takip ve fedakârlığa mühtaç olduğunu hatırlamak lâzımdır. *Daha bundan bir kaç sene evvel İstanbulda fahri hasta bakıcılık kurslarına gösterdikleri asil alakamız bu günkü Türk kadınlarında gaip ol-

duğunu idda etmek nankörlük olur. Bu kursların yeni baştan canlanmasını, Türk kadınının bu umumi cidalın her cephesinde beraberce uğraşmasını beklemek hakkımızdır. Gönüllü mektep hemşireleri yetiştirecek olan bu fahri hasta bakıcılık kurslarının tesis ve idamesi imkânını hazırlamak lâzım-

dır. Büyük erkânı harbiyenin ve marif vekâletinin bir çok mütemeddin milletlerde olduğu gibi, kız mekteplerimizde de ilk askeri terbiyenin bir rükünü olan hasta bakıcılık derslerini göstermelerini temenni etmek emelindeyiz.

BEDRİ TAHİR

**Az veren candan,
Çok veren maldan.**

Yeni bir âlemin yapıcıları

İngiltere mekteplerinde sıhhi hizmetler

Sır George Newman, İngiltere ta-
lim ve terbiye heyeti ser tabiit sıfatile
verdiği son raporda «Çocuk, tahaffuzi
tebabetin hareket noktası olmuştur.
Eger tahaffuzi tedbirlere çocukluğu-
muzda, hatta daha doğmadan evvel
başlamaz isek hakikaten tahaffuzi ted-
birler almış, olmayız» demektedir.
Yalnız bu mütalâa bile hıfzıssıhha ve
terbiye âlemine mensup salâhiyet er-
babına, yeni bir âlemin banileri sıfatile,
ilhamkâr bir ikaz olabılır.

Sır George Newman'ın raporlarında
menkıbevi zihniyet mahsulu olan sko-
lastik kitaplarda görülen kas katı
kaidelerden nekadâr ayrı ve kıymetli
bir nazariyye mevcuttur. Müellifin
bahsınıza mevzu' olan bu yirmi beşinci
raporu, yalnız İngiltere ve Gal'de mek-
tep hıfzıssıhhası noktasından nazarı
itibare alınacak beş milyon çocuğun
ebeveynini ve muallimlerini değil;
milli hizmetlerin bu sahesinde verdik-
leri paranın değerini herhalde aldık-
larına kanî olan ve muntazaman ted-
risat vergisi veren bütün İngilizleri
alâkadâr edecek maddeleri muhtevidir.

Takriben söylemek lâzım gelirse,
senede iki milyona yakın sıhhi mua-
yene aşağı yukarı aynı miktarda bir

ikinci muayene ve bir milyona yakın
da «mütchassis muayonesi» yapılmak-
tadır. Geçen senelerin muayene rapor-
ları ile yapılan mukayese neticesinde
sıhhi bakıma muhtac olarak tespit
edilmiş çocukların adedi ve binnetice
yüzde nisbeti aledevam azalmaktadır.
Bunu biz huzur ve memnuniyetle ka-
yıt ediyoruz. 1928 senesinde bu adet,
Londra haric olarak İngiltere ve Gal
da $\frac{1}{100}$ 21 ve Londra da $\frac{1}{100}$ 19 dur.
Maamafih Sır George Newman tedris
muntıkalarının ekserisininin tıbbi müşa-
hede ve muayenelerin ve tarzlarının
icra ve tatbikatında halâ şayan dikkat
bir mertebede gayri kâfi veya geri
kalmış bir derecede olduğunu kayıt
etmektedir. Çok defa gayri müsait ve
yarım inkişaf etmiş ve yahut hiç ba-
kılmamış sahelerin başlıca şunlar ol-
duğunu söylemektedir:

1. — Çocuğun bedeni terbiyesi.
2. — Mektebi terk eden çocukların
nezareti.
3. — Gayri kâfi gıda almak.
4. — Mekteplerde dış muayene ve
kontrolü.
5. — Bedenen geri kalmış veya
fikren malul çocukların hususi şekilde
terbiye ve talimi

6. — Verem, romatizma, raşitik gibi ağır hastalıklara ve alelade sarı hastalıklara karşı alınacak sıhhi tedabirin tekamülü.

Esas vazifesi zalf ve cıhız çocuğu müdafaa ve kuvvetlendirmek, kuvetli çocuğu daha kuvvetli yapmak olan tahaffuzi tebabetin mekteplerdeki tatbik derecesini tetkik ederken Sir G. Newman açık hava mekteplerinin azim ehemmiyetini takdir etmektedir. Çocukları kurtarına hareketi tarafından, tabii Sir G. Newman'ın idaresi ve nezareti altında, Broadstairs de açılan Fairfield House, ilk açık hava mektebi gibi bir müessiseyi yakından tanıyanlar mumatleyhin atideki beyanatını derhal tasdik edeceklerdir.

Acık hava mekteplerinin nahlı ve narin çocuklar üzerindeki güzel tesirlerinin münhasıran temiz hava, idman, istirahat, muntazam ve mugaddi yemek ve çocukların kabiyyetine göre tatbik edilmiş bir müfredat programı değil; bütün bu amillerle beraber sair mekteplerin veremeyeceği sıhhi bir muhit ve sıhhi bir yaşayış tarzı için bir zevk ve arzu yaratmasındadır.

Sir G. Newman açık hava mekteplerinde geçirilen vakıtlarla sureti umumiye de elde edilen salahın bizi açık hava mekteplerinin çocuklarımızı sağlamlaştırmak için hususi bir müessise değil, vereme müstalt verem

başlangıcında göğsü nezleli çocuklarla asabi, kansızlık ve zafiyetten muztarip ve dolayısıyla hususi bir bakıma muhtaç çocuklara mahsus, terbiyevi ve sıhhi programlarımızda, kendisiyle hisap edebileceğimiz, bir vahdet haline gelmiş olduğu mütalâasındadır.

Sir G. Newman bütün mektep çocukları için asgari bir milli standarda malik olmak lâzım geleceği hakkındaki pek musıp ve basiretkâr bir noktayı nazarını ileri sürmektedir. Millet evvelâ her mektep çocuğundan talep edeceği bu asgari sıhhat hedefinin ne olduğunu bilmeli ve sonra da bunu onlara tatbik etmelidir. Bu yüzden neşet edecek masarîfata, hükümetle çocuk babaları arasında taksim olunmalıdır. Sir G. Newman Sıhhiyi ve maarif vekâletlerinin ser tabibi olmak sıfatı ile, eskiden beri müdafaa ettiği bir umduye rucu ve henüz mektebe gitmeyen çocukların nezaret altına alınmadığı ve onların da sıhhi bir yolda yetiştirilmediği taktirde mektep çocuğu namına yaptığımız bunca zahmetlerin ve himmetlerin sarsılacağını ilâve etmektedir. Hükümet veya belediyelerin ilk hedefi her çocuğa tatbik edilebilecek sağlam ve umumi bir temel kurmak : bir milli sıhhat standartı tespit etmek ve bu asgari haddi muassır bir hale ifrag için zamlımeten ve itmamen yapılacak bir diğer iş de muayyen hastalıklardan muztarip çocukları yani verem, romatizma, raşitik fikren

malul çocuk gruplarını ayrıca nazarı dikkate almak lâzımdır.

Mektep tahsil hayatına bir sene daha ilâve yani bunun 15 yaşına ıblâğı hususundaki münakaşa dolayısıyla Sır G. Newman bunun umumiyet itibarıyla bedent terbiye ve sıhhat noktasını nazarından müfit olacağı mütalâasını sert

etmektedir. Bu suretle bir sene daha sıhhat sigortasına yaklaşılmış olacaktır. 16 yaşından başlıyan hükümet nezaretinden, mektebi terk ettiği 14 yaşına kadar, iki sene mahrum kalan çocuğun bu iki senesini bir seneye tenzil etmiş bulunacağız.

İngilizceден

Bedri Tahir

Güzel yazılarile daima tekâmüle doğru yürüyen

“Türk Yurdu,”

REFİKİMİZİ MUNTAZAMAN OKUYUNUZ

Sivil ahalinin kimya harbine karşı himayesi

İngiliz Salibiahmeri ve kimya harbi vukuunda ilk imdatlar

Hava tarikiyle kimya silâhının; orduları, büyük merkezleri ve muharrip memleketlerin vasi ölkelerini aynı zamanda tehdit eden ve kuvvetli bir tahrip vasıtası teşkil ettiğini halkın yavaş, yavaş acı bir surette kani olduğu muhakkaktır.

Kimya harp vesaitinin menî hakkındaki beynelmilel mukavelâtın muhtemelen ihlâli halinde sivil ahli için hadis olacak bu pek vahim vaziyet; beynelmilel Komite ile salibiahmer ittifak dâim bihakkm düşündürmektedir.

Sivil ahalinin himayesi meselesini tetkik eden beynelmilel mütehassıslar komisyonu da millî salibiahmer cemiyetlerinin sulh zamanından itibaren kimya harbinin ne demek olduğunu ve kullanılan gazlardaki kuvvetli zehir tehlikesini ve tayyâreciliğin her gün artan terakkiyatını izah suretile kimya harbinin tesirâtı hakkında halkı tenvir eylemeleri lâzımgeldiğini takdir etmişlerdir.

Bundan mada, hava tarikile kimya harbi hücumu vukuunda panike manî olmak için icap eden her tetbire tevessül edilmelidir. Zira bilhassa şaşkınlık hesap edilemeyecek derecede insan ziyânı mucip olabilir. Bunun

için de sulh zamanında sivil ahaliye tahaffuz çarelerini ve tamamen itimat edebileceği imdat teşkilâtını izah ederek onları tamamen hususî bir surette yetiştirmek lâzımdır.

İşte bu gaye ile ki İngiliz salibiahmeri; kimya harbi vukuunda yapılacak ilk ihtimamat hakkında bir risale neşretmiştir. Risale, beynelmilel malzemei sıhhiye standarizasyon komisyonu azasından ve sivil ahalinin kimya harbine karşı muhafazası için müteşekkil [beynelmilel mütehassıslar komisyonunda İngiliz Salibiahmeri Murahhası Mirliva D. J. Collins'in eseridir.

Müellif bu risalede ağlatıcı (Bromaeetone, bromure de benzile) tahriş edici (chloropicrine, phosgene, chlore) kabartıcı (Lewisite, Yperite) hapsirici, felç yapıcı, muhtelif harp gazlarının, fiziolojik tesirâtını hulâsa etmiştir.

Mumaileyh aynı zamanda gaz tesirine maruz kalan kimselere, gaza karşı imdat merkezlerinde yapılması lâzımgelen en efi tedavi usullerini de tarif eylemektedir.

Kimya harbine karşı muhtelif müdafaa tetbirlerine gelince (ferdi ve

cemî himaye gibi) müellif bunları da vesaika müstenit bir surette tetkik etmiştir.

Bu risale İngilizce konuşan kimseler tarafından çok takdir edilecektir ve İngiliz salibiahmerinin gösterdiği bu misalin diğer salibiahmer cemiyetlerle milli muhtelit komisyonlar

tarafından da takip edilmesi şayanı temennidir.

Milletlerin, üzerlerinde gezen bu müthiş tehdidi bilmeleri ve maruz kalabilecekleri bu büyük tehlikeden haberdar edilmeleri pek zarurî olduğu kanaatındayız.

Profesör: **L. D.**

Er olan ekmeğini taştan çıkarır.

Istonya Salibiahmeri

Tarafından teşkil edilen muzir gazlara karşı Nimaye talimleri

Istonya Salibiahmer cemiyeti, sivil ahalinin kimya harbine karşı muhafazası esaslarını halka ızah eylemek gayesile tertip eylediği talimler hakkında Beynelmilel Komiteye bir rapor göndermiştir. Bu talimler 25 Temmuz tarihinde Thallin'de yapılmıştır.

Bu baptaki purograma nazaran bu talimler her bir cüz'i bir küle teşkil eden dart kısımdan mürekkep bulunmaktadır.

« Öldürücü gaz kafilesi » namını taşıyan birinci kısım, halkı muhafaza ve müdafaası için esaslı kaideler mevcut olduğu takdirde gazın birçok kimseleri telef edebileceğini göstermekte idi. Bu kısım, arkasında siyahlar giyinmiş kimseler tarafından taşınan bir tabut olmak üzere elinde bir tırpanla kafilenin başında yürüyen bir iskelet ile temsil ediliyordu.

İkinci kısım halka, havadan yapılacak bir kimya harbi hücumunun tehlikelerini ve bu gibi ahvalde riayet edilmesi lâzımgelen tahaffuz şekil ve kaidelerini ifade etmekte idi; bunu da

halka reyül'ayn anlatmak için büyük bir meydanda bir hava hücumunun neticesini gösterecek kartondan yapılmış bir küçük şehir vücuda getirilmişti; bidayette bu küçük şehirde tabii bir hayat hüküm sürüyor. Ve şehrin halkı müsterihane iş ve güçleriyle meşgul oluyorlar, sonrâ birden bire rasadâtı cevviye merkezi kırmızı bir bayrakla, ahvali havaiyenin bir hava hücumuna müsait olduğu işaretini veriyor. Çok geçmeden düşman tayyarelerinin hudut üzerinde oldukları haber veriliyor, fakat bu tayyarelerin hangi istikameti takip edecekleri meçhul bulunuyor. Ve küçük şehrin ahali düşman filosunun maksadı hakkında tam bir meçhuliyet içinde bulunuyor. Ve halk tehlike işaretile bir hava hücumunun muhtemel olduğunu ve tahaffuz tedabiri ittihazı icap eylediğini anlıyor.

İkinci tehlike işareti verilince bütün halk düşman tayyarelerinin küçük şehre yaklaştığını ve tehlike mevcut olmakla beraber her kesin böyle bir hal vukuunda ne yapmak lâzımgel-

diğini bildikleri için panik ihtimalinin mevcut olmadığı anlaşıyor.

Bunu müteakip şehrin müdafaa kıtatı harp mevkilerini işgal ediyorlar ve resmi bir vazife gören kimseler gaz maskeleriyle mücehhez oldukları halde vazifeleri başına geçiriyorlar.

Çocuklar gaz ve bombaya karşı mahfuz bir mahalle mümkün mertebe sūratle naklediliyorlar. Yalnız intizam ve hidematı sıhhiyeye memur olanlar (polisler, hasta bakıcılar ve saire) hususî üniformalarla mevkilerinde kalıyorlar.

Üçüncü bir işaret veriliyor ve düşman tayyareleri şehre hücum ediyorlar; derhal tayyare topları ve mitralyözler ateş etmeğe başlıyorlar. Tayyareler bombalar atıyor. Bir yığın bombası bir evi tutuşturuyor, gaz bombaları patlıyor, sokaklara zehirler saçıyor, ilh...

Hücumun şiddeti azalınca itfaiye ortaya çıkıyor ve bilhassa teknik şubesinin itfaiyesi bombaların açtığı yerlere, mermilerin rahmelerine gazın tesirini izale eden ilaçlar serpiyorlar. Hastabakıcılar gazdan müteessir olanlara ilaçlar veriyorlar ve bunları daha evvelce alınan tertibat dahilinde gaz tesiratından masun olan imdat merkezlerine nakleyleyorlar.

Halka, muhtelif öldürücü gazlarla zehirlenen kimselere yapılacak imdat hakkında mümkün mertebe vazih bir fikir vermek için ilk imdat merkezlerinde de talimler yapılıyor.

Üçüncü kısım, muhtasar bir şekilde bir asrı hazır harbini gösteriyor. Sıhhiye teşkilâtının ve bilhassa dezenfeksion kıt'alarının faaliyeti gösteriliyor. Bu maksatla bir mevzu, tank, ateş makinesi, bomba, el kumbarası gibi harp vesaitile hücum ve müdafaa ediliyor.

Programın dördüncü kısmı, bir sergiden ibaret bulunuyor. Bu sergide gaza karşı tahaffuz vesaiti en iptidai - sinden en yenisine kadar zaman sırası ile irae ediliyor. Aynı zamanda gaza karşı hayvanatın, meskenlerin, mevadi gıdaye ve suların ve sairenin nasıl muhafaza edileceği gösteriliyor.

Hakiki bir hücum vaki olduğu zaman panike mani olmak ve bu müthiş harp vasıtasının tahribatını, telefâtını mümkün mertebe azaltmak için, sulh zamanından itibaren sivil ahaliyi bu gibi tehlikelere karşı himaye edecek teşkilât vücuda getirmek lâzımdır.

İşte 25 ağustos talimleri THALLİN ahalisine gayet vazih olarak bunları öğretmiştir.

Lehistan Salibiahmerinin ilk imdat takımları

Lehistan Salibiahmer Cemiyeti Beynelmiel Komiteye aşağıya dercettiğimiz raporu göndermiştir:

Lehistan Salibiahmeri, kaza ve umumî afetler vukuunda sivil ahaliye süratle ve müessir bir şekilde imdat temin eylemek maksadiyle ilk imdat takımları teşkiline bir sene evvel karar vermiştir. Bu gayeye vusul için de salâhiyettar kimseler tarafından idare edilen ve sistematik bir terbiye ile yetiştirilmiş evsafı matlubeyi haiz memurlar yetiştirmek lâzım geliyordu.

Lehistan Salibiahmeri Heyeti merkeziyesi bu maksatla ihtiyat zabitleri, mesleği ve teknik mektepler talebesi ve genç doktorlar arasından intihap edilen şef muallimler için hususî kurslar tertip eyledi. Bu şef muallimler bilâhare Salibiahmerin mahallî komitelerinin sahaları dahilinde, ihtiyat küçük zabitleri, tüccarlar, muallim ve muallimeler ve saire meyanından muntehip ikinci sınıf muallimleri yetiştirmek vazifesile mükellef bulunuyorlardı. Bu ikinci sınıf muallimlerin de henüz hizmeti askeriye çağı gelmemiş olan gençlerle spor cemiyetleri arasından ve hizmeti askeriyesini

ikmal etmiş kimselerden ilk imdat takımlarını yetiştirmeleri esas kabul edildi.

Bu programın tatbikatı, Salibiahmer şubesi bulunan her mevkide bir ilk imdat takımı teşkilini temin etmek üzere dir. Bu takımlar her davete icabet edecek ve lüzumunda halka yardım edecektir. Takımların her birisini de en zarurî olan malzemei sıhhiyesi temin edilmiştir. Takımların faaliyet programı meyanında kinievi gazlarla yapılacak hücumlarda zehirlenenlere karşı yapılacak ilk imdat da dahil bulunmaktadır. İlk imdat takımları teşkilâtı bir ehemmiyeti mahsusayı haiz bulunmakta ve Salibiahmerin prensip ve gayelerinin intişari için de mühim bir âmil teşkil eylemektedir. Takımların azaları muhitlerinde hayatı cariyeeye tatbiki lâzımigelen hıfzussıhha esasatı da temin eylemekte ve halkın Salibiahmerle temasına yardım etmektedir. Bu suretle Salibiahmer mücerret bir mefhum halinden çıkarak hayatı hazıraya kabiliyeti tatbikiyesi tezahür etmektedir. Diğer cihetten Salibiahmer, bir kimya harbinin tevhit edeceği tehlikelere karşı koymak za -

turetini nazarı itibara alarak kendisini meydana getiren ana fikre sadık bir surette müstakbel bir kimya harbinin kendisine tahmil eyleyeceği vazifeye de hazırlanmış ve 12 nci konferansın gösterdiği tarzı harekete tevessül eylemiştir.

Çok defa Salibiahmerin harp için ihdas edildiği ve sulh zamanında müessir bir şekilde çalışmayacağı fikri serdedilmiştir. Bu keyfi ifkir, diğer birçok emsali veçhile hayatta hâkim zaruretleri ve hakikat karşısında tutunamamıştır. Şüphesiz Salibiahmer, harp zamanında çalışmak üzere hazır bulunmalıdır ve konferanslarla bunlara iştirak edenlerin samimi ve şayanı takdir niyetlerine raâm n,

istikbaldeki muharip devletlerin, gayretleriyle beşeriyetçe tel'in edilen bir silâhı kullanabileceklerini nazara itibara almak mecburiyetindedir. Fakat Salibiahmer hali hazırda intibak etmek zaruretindedir. Salibiahmer, âlemşûmul icazı, şefkat hususundaki an'anaları ve firagatile milletlerin hayatını kolaylaştırmaya, ızdıraplarında onlara yardım etmeğe ve herkes için kabili istihsal olan sıhhi, sağlam bir hayat idealine doğru masruf gayretlere de muzaheret etmeğe mecburdur.

Lehistan Salibiahmeri ilk imdat takunları da işte bu muzaaf vazifeyi ifaya gayret etmektedirler.

Mme Sophie Wollowicz

Ekmegini katığına denk eden

Aç kalmaz

Çok meşgul babalar

Bir kaç sene evvel professör Rødra van Eysigna gazet dö Lozanda şu satırları yazıyordu :

Bu satırları, çocuklarının hayatiyle alâkadar olmayacak derecede çok meşgul olan pederler içiu burada aynen dere ediyorum :

« Bir akşam her vakıtki gibi » terekkinin tesrii Beynelmüel ittihadı » dairesine gitmek üzere iken kızım küçük Fransin :

— Babacığım, bana bir lokomotif, bir trampet ve bir de inek resmi yaparmısın ? dedi, sonra ilâve etti.

Hayır, hayır iki inek resmi ; bilirsin ya Noelde vadetmiştin.

Son senelerde zayıflayan iradem bu çocuk sesinin sıhrına mağlup olarak gevşedi. Dimagi hayatımın yaşadığı sahnenin dekorları birden bire kaldırılmış gibi içimde bir şey yıkıldı. Bu aynı zamanda acı ve tatlı bir şeydi. Ruhumun aydınlığında yeni, amir bir hakikat yerleşiyordu.

— Pekey yavrucuğum, sana altı inek, on iki lokomotif ve on dört trampet resmi yapacağım, dedim.

Küçük, kâğıt ve kalemi çoktan hazırlamıştı. Oturdum o da benim dizlerime yerleşti.

Zevcem :

— Ya, içtimamız ne oldu ? diye sordu.

— Bundan sonra beşeriyeti kendi bildiği gibi terekkisine bırakıyorum, dedim.

Bir kaç saniye hayat, odanın sü-kütü içinde titredi. Kızım ile aramızda lakırdısız bir anlaşma oluyor, bir birimize karşı itimut beslemenin zevkini duyuyorduk. Her şey yavaş yavaş kendi kendine izah olunuyordu.

Ah. . . ne güzel bir gece geçirdik. Küçük Fransin yaptığım resimleri seyrederken, ben de başımı onun başına dayıyor, gözlerimi kapıyordum. Dikiş dikmekle meşgul olan zevcem bir şey söylemeyordu fakat şüphesiz o da bizim kadar bahtiyardı.

Hayatta böyle, tatlı bir ailesi olan ve böyle bir nailiyetlerinin senelerce farkına varmayan çok meşgul kimse-ler vardır.

Bu güzel akşamdan sonra ne güzel geceler geçirdik. Mesele şu idi: bilmem ırkanın nüfuzlu azası sıfatıyla daima meşgul ve terekki muhibbi, faal bütün ulvi fikirlere karşı ruhu daima açık bir insan olarak altı ay zarfında çocuğuma bir trampet, bir lokomotif ve iki inek remi yapmağa vakit bulamamıştım.

İsviçre Salıblahmer mecmuasından

Çocuğa tinet ve mizacına göre hükûm vermek

ve

Muamele yapmak

....

Bir memleketin harsı derecesi çocuklarına yaptığı muameleden anlaşılır. » Çocuklar her zaman ve her millette ihtiyaçlarını nazarı dikkata alan basiretkâr bir muhakeme ve muamele bulamazlar.

Kendisine bir çocuk teslim olunan insan, bir çocuğun terbiyesi, tenmiyesi ve sıhht ihtiyacatı ile meşgul olan bir kimsenin muayyen bazı malumata ve bazı şeraite sahip bulunması, vazifesinin hüsnü ifası lâzım geldiği takdirde, icap eder. Çocuğun vaiyeti, çocuk bakımı ile meşgul olanların pedagogik ve hassatan psikolojik malumata sahip bulunmaları muktazidir. Gençliğin namütenahi bir kıymet ve ehemmiyet kazandığı, bedbaht vatanımızın istikbalinin ve bilhassa çocuklara mevdu bulunduğu Almanyamızda Çocuğun bedeni, ruhi ve fikri terbiyesi başlı başına bir dikkat ve ihtimama muhtaçtır. Harp ve harpten sonraki devirlerde doğmuş ve büyümüş olan çocukların kısmı azamı artık kendilerinin istenildiği gibi yoğurulabilecekleri sınırları aşmışlardır. Bir çok yoksuzluk,

gayrı kâfi gıda almış olmak ve ruhi ızdıraplar çekmiş bulunmak tabiidir ki valide ve küçük çocuk üzerinde bir iz bırakmadan geçmemiş ve yetişmiş vucutlarında maddi ve manevi bereler ve nişaneler bırakmıştır. Bu nesil husran ve ızdırap dolu bir devirde doğmuş böyle bir kıtlık içinde yetişmiştir. Sağlam, neşeli ve her zaman gülen bir çocuk alemini kaybeden millet kendi saadetini ve hayat baharını da kaybetmiştir. Bunun içindir ki çocuk bakımı na ve çocuklara yardım teşkilatımıza bütün dikkatimizi sarf etmek ; onlarla gücümüzün yettiği nisbette uğraşmak çok yüksek vatani bir vazifedir.

Çocuğu iyice anlamak ve onun için salim bir hükûm verebilmek istersek her çocuğun yaradılışını nazarı itibara almak ve ona göre bir hükûm vermek zarureti vardır. çocuk ruhiyatının tetkiki her esash terbiyecilik tetebbününün rûknünü teşkil eder. Evel emirde çocuğun anlaşılma hareketleri ve ifadeleri esash ve derin bir tetkik, mantiki bir mütalaa neticesinde çok defa tabii bir izah ve tefsir bulur. Çocukla

meşgul olunduğu, alelumum beraber bulunulduğu zaman düşünce kabiliyetinin uyanmasına anlaşıma ve anlayış kudretinin tezayüdüne, iradenin tekemmülüne hasseten bezli gayret etmelidir. Bedeni terbiyenin ve neşvünemanında bu aralık geri kalmamasına dikkat edileceği bedihidir. Çocuğun ruhi mizacının mütalaa ve muhakemesi insanın etten ve kemikten yapılmış olduğunu ve bir ruha malik bulunduğunu daima göz önünde tutulmasına bağlıdır. Bu terkip şematik değildir. Her şahsiyetin

kendi muayyen bir vücudu ve tamamen muayyen bir ruhi tineti keza hakikatte tamamen muayyen bir mizacı vardır. Yetişmiş insanlarda olduğu gibi her çocuğunda muhtelif mizaçta olarak diğerlerinden tefrik edildiğini biliyoruz. Bu tefrik harici alemin tesirlerine karşı bir insanın ne gibi hareketlerde bulunduğu ve onun bu tesirlerin sıkleti ve kuvveti altında ne gibi bir vaziyet aldığına ve harekette bulunduğu nazaran yapılmaktadır. Mizacı ile tinet arasında sıkı bir rabıta vardır. Bu itibarla çocuk mizacının büyük ehemmiyetini ve çocuk terbiyesinde oynadığı rolü müdrik olmağımız lazımdır. Daima çocuk ruhunun temevvücatını eyice kavramış olan bir mürebbinin muvaffak olabileceğini düşünmek lazımeir.

Bir insanın mizacında bu gün, de eski devirlerde olduğu gibi demevi, kolerik melankolik ve legmatik mizaçlar diye bir tefrik yapıyoruz.

Terbiye vazifesi her çocuğun mizacını tamik etmek ve ona göre muamele yapmaktır. Mekanik bir muamele çok acı bir surette intikam alan bir neticeye sebebiyet verir.

Bilfi rz demevi bir çocuğa yarayacak bir muamele tarzı, melankolik bir çocuğa tamamen muzir olabilir ve bu çocuğun kalbinde bir takım menfi ve tehlikeli hislerin uyanmasına sebebiyet verebilir.

Demevi olan çocuğu hafif sinirli şetaretlili ve hafif meşrep oluşuna nazaran tefrik edebiliriz. Daima hali harekette, vücudunun bütün aksamını ellerini, ayaklarını, ağzını, burnunu, kaşı gözünü oynatmakta; hisler ve tahasüsler, ve efalü harekâtı fevkalâde seri bir surette değişmekte, kün-gür hüngür ağla ken herhangi yeni ve âni bir incizap ile kahkahalarla gülebilmektedir. Umumiyet itibarile nazik yapılı ve narin olan demevi çocuk kolayca kavrar ve fantazisi açıktır. Çok meraklı ve her şeye aklı erer. Derin düşünmez ve ancak hoşuna giden şeylere alâkadardır. Bunun tabii neticesi ise doğrudan doğruya dağınıklık ve sathiliktir. Düşünce kuvvetinden ziyade fantazi kuvvetile çalışır. Eyi, doğru ve güzel olan her şeye karşı bir alâka ve perestiş duyabilir, fakat bu inhimaki müvakat ve sathidir. Duyuşlar geçicidir. Tahassüslerinde samimiyyet, deruniyyet ve süreklilik yoktur.

Kolerik çocuk da demevi mizacı çocuğun bazı tinetleri vardır. O da çok çabuk ve canlı bir surette duyar cüretkârdır. Hiç bir tehlikeden korkmaz. Yüreğine korku geldiği zamanda renk vermez. Karakteristik olan bu ana hatıralarını çocuğun bütün hayatında, çalışma ve oynamasında müşahede etmek mümkündür. Bu tinette olan bir çocuk oyunda da ele başı olmağa, tehakküm etmeğe, emir vermek ve her işin istediği gibi yapılmasını, diler. Şayet bu arzusunun nail olmaz ise güzelce başlanan oyunu bozar ve onu her türlü şekillerle oynamamaz bir hale getirmeğe çalışır. Arkadaşlarının üzerinde de fena bir tesiri vardır. Onları muallim ve mürebbilerine karşı ayaklandırır ve serkeşliğe davet eder. Kuvvetli manialarla engel bulunmadığı için kolerik çocuk derhal kızabilir ve öfkesinde insanlara ve hayvanlara karşı zulüm yapabilir.

Hayvanlara, eli değdiği zaman gizli bir tekme atar ve düşman olduğu insanların da habersizce mallarını tahrip eder. Yakalanup ceza gördüğü zaman büyük, acıda görse nadiren ağlar. Ağladığı zamanda göz yaşını içine akıtır, ağlaması nedamet değil zapt etmek istediği bir hırdır. Af edilmek bir şey rica etmek, nedamet gösterüp kabahatini tekrar etmiyeceğini söylemek, bu çocuk için gayri kabildir. Af talep etse de büyük bir kahramanlık yapıyormuş gibi bir vaziyet alup saklamak istediği öfke hırs ve kibrini zorla yaptığı bu işte

belli olur. Umumiyet itibarile rica ve istifayı kusur ile eyilik görmek istemez. Ne kadar ağır gelsede bu yolda eline geçecek saadetlerden vaz geçer. Bu gibi kuvvetli ihtiraslar neticesinde doğru ruhi bir terbiye ile çok müfid ve enerjik ve hayatta çok yüksek mevki alabilecek kabiliyette olan kolerik çocuk aile ve mektep terbiyesinin hataları yüzünden baştan çıkabilir, sukut edebilir ve yaşını başını aldığı zaman da tamamen haylaz ve belkide hunhar ve cüretkâr bir serseri olabilir. Kolerik çocuğun mizacına tamamen muarız olarak ciddi muzlem ve bazen ürkek tinetin ve betaat, malhulya ve uzlete olan inhimakile melankolik çocuğu görürüz. Duyuşlar bu çocukta oldukça yavaş meydana gelir fakat çok sürer ve derin izler bırakır. Gayet nadir olarak içinden neşelenene bilir mütemadiyen düşünür, kapalı yaşar, evelden verilmiş hükümlerle malul ve tamamen bedbindir. Arkadaşlarının ve muallimlerinin hatta en yakınlarına ruhen derin düşünmediği için yaklaşamaz. Gündelik hayatta ve oyunda beraber gidemediği için daima mücerret dir. Oyuncaklarının üstüne titrer ve kıskanç olduğundan arkadaşlarının da oynamasına rıza göstermez. Bazen çok kuvvetle müteesir olabilir. Bu gibi çocuklarda bilfarz bir tecziyeyi ve yahut herhangi bir ihtisastan mütemadiyen uzun bir müddet devam ettiği kâfi derece de tanınmış bir kaziyedir. Çok yere bu hareketleri mu-

hitlerini korkutmak, çekindirmek içindir.

Flegmatik çocuk seviyesindeki çok bariz bir aldırışsızlık ve rehavetle teferrüt eder. Hiç bir şeyden telâş etmez, hararetlenmek ve galeyana gelmek bilmez. Aradığı şey rahat ve iyi yaşamak. Eyi yemek ve çok uykudan başka bir ihtiyacı yoktur. Zahiriyete, alâyişe, güzel elbise ve güzel ikametgâha meclûp değildir. Mektepte bir ihtirası yoktur. Fına fena talebe sıfatı ile sınıfın en sonunda rahatı bozulmamak şartı ile oturmağa razıdır. Pis ve intizamsızdır. Eşyalarını lûla maz, oyunda da, işte de öteye beriye atar. Arkadaşlarıyla çok uğraşmaz, oyun da oynasa en rahat vazifeleri üstüne alır. Deruni bir kemal sahibi olmadığı için arkadaşlarına ve muallimlerine karşı muhabbeti yoktur. Öteki insanların saadet ve nekbetlerine karşı lakayttır. Ekseriya şahsen kendisinden memnun ve mesuttur. Hayatta bu gibi insanlar ekseriya muvaffak olurlar. Hiç bir zaman infial ve galeyan nedir bilmedikleri için ağır başlı ve çok basiretkâr hareket ederler. Karar verip çizdikleri plânlarını az çok bir fıkri takip ve alâka ile ifa ederler. Hayatta eyi yaşarlar. Hadisatın hoş tarafını seçerler ve nahış taraflarından mümkün mertebe kaçırmırlar. Çocukların mizaç ve tinetlerinin aksûlamellerine göre muhakemesi çocuğun ancak ruhi hatalar ve normaldan inhıraflardan müteşekkil olduğu

kanaatini verebilir. Ekseriya bir insanda muhtelif bir iki mizacın mesut terkininin bulunabileceğini ve bunların yekdigerini teskiye ve itnâm edeceğini kaybetmek lâzımdır. Çocuk terbiyesinde vakti zamanile yapılacak müdebbirane bir müdahale büyük zararların önüne geçebileceği gibi daimî kalacak inhırafların da önüne geçebilir. Olgun ve ergün bir insan yaratan böyle bir mizaç terkihi gençlikte kabildir. Bu vakit yapılan hatalı tesirler ve müdahaleler ahlâki ve fıkri sahada çok ağır ve daimî ziyanlara ve mazarratlara sebebiyet verebilir.

Ailede, çocuk bakım yurtlarında muhtelif mizaçtaki çocuklara karşı ne gibi bir vaziyet almak lâzımdır? Demevi çocuğa karşı aksi olmamak şartı ile ağır başlı ve ciddi muamele etmek lâzımdır. Çocuk emin bir idareye uzun böylü kelimeler ve izahlara ihtiyaç göstermeyen bir rehberle muhtaçtır. Muntazam bir mesaiye alışmalı ve başladığı işi itnâm etmeğe çalışmalıdır. Kız çocuğa kendisine verilen el işini bitirdiği zaman, erkek çocuğa da başladığı kitabı nihayetine kâdr okuduktan sonra yenisini alabilir. En ufak bir inhıraf ve temayülden uzak bulunması temin edilmelidir. Zira çocuk kolayca öğrenebilmekte ve her yeni şeyi zihninde şu veya bu istikamette işletmektedir. Demevi çocukta atideki nokta hassatan nazarı dikkatte tutulmalıdır.

Böyle bir çocuk her gördüğü şeyi eline alır, maksadı çalmak ve yahut

o eşyayı kendisine mal etmek değildir. Münhasaran oynamak ve hoşuna giden o şey ile meşgul olmaktır. Feekalâde intizamsızlığı dolayısıyla kendisinde şuradan buradan topladığı, birbirini tutmayan bir çok eşya parçası bulunabilir. Binaenaleyh bu çocuğa hırsız gözüyle bakmak caiz olmadığı gibi serciyesi üzerinde de muzir ve fena neticeler verebilir. Bu itibarla her hangi bir şeyi almadan evvel mücadele istemek lâzım geldiğini ve alınan eşyanın tekrar yerine konulması icap ettiğini yavaş ve münasip bir lisan ile söylemek lâzım gelir. Bu surette çocuğun senin ve benim arasında ki farkı görmesi ve anlamasını temin kabildir.

Kolerik çocuğa karşı her vazitte kuvvetli bir irade, otorite ve ciddiyet göstermek lâzımdır. Kuvvetli bir elin vücudunu ve buna itaat etmesini öğrenmelidir. Mualliminin veya mürebbiyesinin iradesini kendisinininkinden daha kuvvetli olduğu ve başını taştan taşla vursa bir faide vermiyeceğini öğrenmelidir. Kendisine gösterilecek misâl ve hareket o şekilde olmalıdır ki çocuk verilen nizamata hürmet etmesini ve itaat eylemesini bilmelidir. Bilhassa bu noktada meselelerin eyi ve kötü taraflarını düşünmek lâzımdır. Ruhî hayatında daimi surette tesir yapabilsin diye tînetinin eyi taraflarını işlemelidir. Fena bir aksülamel yapabilecek cihetlerinde icrai tesir ve nüfuz edemeyecek bir hale ifrağı lâzım gelir. Kolerik çocukta mutlak bir ita-

at talep etmelidir ; zira çocuk muhabbet besleyemez bütün bu muamele esnasında kolerik çocuğun izzeti nefsinde gıran gelecek bir üf ve şiddet göstermekten ve fazla bir şekilde münkeşif bulunan izzeti nefsinin rencide etmemelidir.

Böyle bir müzâcî dik başlı ve fena huylu bir inatçılık olarak telekki etmek vahim neticeler verebilir.

Nisbeten nadiren tesadûf edilen melankolik çocuklara ise bûsbûtûn başka türlü muamele etmek icap eder. Bu gibi bir vaka karşısında insanîyet ve merhamet hislerimiz ön safta bulunmalı ve melankolik bir çocuğu daha fazla bir nısfet ve mağfirete muhtac olduğu nazar mütalâamızdan dur tutulmamalıdır. Bu düşünce terbiyede esas olmalıdır. Müşfik bir muamele ile çocuk mümkün mertebe dalıp düşünmekten ve ruhen yorgun düşmekten kurtarılmalıdır. Oyun, iş, mütalâasile eğlendirmek ve senûşatır mizaçlarla melankolik çocuğun içini açacak başka mizaçta çocukların arasına sokmalyız. Bu gibi örnekler ortasında çocuk adeta mucizevi bir şekilde değişir.

Felegmatik çocuk, aile, çocuk bahçesi ve çocuk bakım yurdunda tamamen hususi bir muameleye tâbi olmalıdır. Ruhuna ve bedenine bir küçük demevîden talep edilen efal ve harekâtı tatbik etmek onu bûsbûtûn kötürümleştirmek demektir. Namür-

tenahi bir saburla ve büyük bir enerji ile çocuğun irade kuvvetini tarsin ve teşci etmelidir. Çocuğun tenbelliği müsaade edilmeyecek hadde vasil olduğu takdirde ceza ve sert muamele ile çocuğun bu letarji vaziyetinden kurtulması temin olunmalıdır. Bütün efal ve harekâtın muayyen ve mukannen istikametlerde tanzim etmek en ufak tafsilâtına kadar tespit edilmiş bir program dahilinde yaşamasını ve gününü ve saatlarını nasıl geçireceği takarrur etmiş olmalıdır. Mümkün mertebe istirahat ve teneffüz vakitlerini kısaltınalıdır.

Yukardaki tasvirattan mürebbiler ve bakıcılar için çocuk mizacının hususiyetlerine riayet etmenin ne kadar mühim olduğunu görürüz.

Gözümüz ve kulagımız açık olarak çocuğu muhtelif hayat devrelerinde takip etmek ve dakikavi muafakiyetlerle iktifa etmemek lazımdır.

Daima bir çocukla münferiden ve aleddevam uğraşmalı ve hususiyetini tesis ettikten sonra misaller ve müşfik bakımlarla çocuğun maddeten ve manen sağlam ve zinde bir hayat sürmesini temin etmelidir. Hepimiz bu

günkü hayatın insanların sinirlerinden ne kadar yüksek metalibatta bulunduğunu biliyoruz. Gençliğin bu itibarla techis edilmesi ve haddizatında güç olan hayat eidalinin bir kat daha zorlaştırılması ve yanlış bir terbiye tarzı ile şahsiyetin parça parça edilmemesi lazımdır.

Her insanın az çok bir sinir kabiliyeti vardır. Doğru bir terbiye ve muvafık hayat şeraiti tahtında bunu tezyit ve inkişaf ettirmek kabildir. Sinir zafiyeti en ufak çocukta bile önüne geçilmek lazımdır.

Mizaç ve tınetin değişmeyeceğini ancak basiretkâr bir mürebbi tesirile muhtelif mizaç hatalarının pürüzlerini gidermek kabil olduğunu unutmamalıyız. Mizaçların telif ve terkibi de mümkündür. Buna [muvaffak olduğumuz zaman ruhen ve bedenlen sağlam tam kıymetli ve sinirleri sağlam çocuklar yetiştirebileceğimize dair bir teminat elde edeceğiz.

İşte bu çocuklardır ki hayat fırtınalarına göğüs gerecekler ve muvaffak olacaklardır.

Almancadan :

Bedri Tahir

Alacak ile verecek ödenmez

Sıhhat oyunları

Gençlik salıbiahmerinin faaliyetleri meyanında sıhhat oyunları, hıfzıssıhha nazariyelerinden tatbıkata geçmek için mevcut usullerin birisini teşkil etmektedir. Sıhhat oyunlarının her gün tatbiki çocukların ruhuna, bir kısım hıfzıssıhha kavaidi esasiyesinin nufuzunu temin ederek, bu prensipler onların dimağında iki kerre ikinin dört ettiği gibi nakşolunmakta ve çocukların temizliği vucutlarının muhafazası velhasıl sıhhatları üzerinde ani bir tesir yapmaktadır.

Gençlik şubesi ihdas eden bir çok Salıbiahmerler saçların taranmış olması ellerin ve yüzlerin yıkanması, dişlerin temizliği gibi, talebenin hal ve kıyafetinde birçok ıslah emareleri görmüşlerdir.

Oyunlar gayretini teşvik esasına müstenittir. Ve çocukların tamamen tatbikini deruhte eyledikleri bazı hıfzi kavaidi esasiyesini ihtiva eder. Daima bir müsabaka mahiyetindedir. Çocuklara bu maksatla tevzi edilen cetvellerin her bir tarafında riayeti lâzımgelen hıfzıssıhha kavaidi diğer tarafında da ayın günleri yazılıdır. Bu sütunler üzerine çocuk hergün tema-

men tatbik eyledigi şeyleri muayyen bir işaretle yazar. Ayın nihayetinde bu sütunlar cemi ve hulâsa edilivolar ve en çok numara kazanan çocuk kazanmış addediliyor.

Sıhhat oyunları ayrıca çocukların boy ve sıkletlerinin ölçülmesiyle de tekemmül ettirilmektedir. Bu suretle boy ve sıkletleri normal nisbetlerden inhiraf eyleyen çocuklar sıhhat oyunlarının tatbik ederek ıslah ve tekemmül elde etmeğe çalışırlar. Bütün memleketlerde bu usul mahallin âdat ve ihtiyacına göre tatbik edilmiştir. En çok kabul edilen maddeler şunlardır :

- 1) Her sabah yüzünü, ellerini, boyununu ve kulaklarını yıkanmak,
- 2) Pencerele açık uyumak,
- 3) Sabah, ahşam dişleri yıkamak,
- 4) Her yemekten evvel elleri yıkanmak,
- 5) Haftada lâakal bir defa banyo yapmak,
- 6) Tırnakları temizlemek,
- 7) Yalnız su veya süt içmek,
- 8) Her gün açık havada oynamak,
- 9) Gerek otururken ve gerek yataкта gayet dik durmak,

10) Parmakları ve her hangi bir şey ağzına sokmamak,

Milli cemiyetlerin bazıları bu kaide-leri kısmen tatil etmişlerdir. Cemahiri müttehidede bazı gruplar sıhhat oyun-ları kavaidini tatbik ettikten sonra, bunlara seciye terbiyesine ait bazı ka-ideler bizzat çocuklar tarafından vücu-de getirmiştir. Bu kaidelerden bir ta-nesi grubun hayatında bir itiyat hal-i ni kesbedince, yerine bir diğer ika-me edilmektedir. Çocuklar tarafından meydana konulan bu kaidelerin besa-tetini göstermeğe iki misal kifayet eder

1 — Çalıştığım zaman çalışırım.
Oynadığım zaman oynarım.

2 — Başladığım işi bitireceğim.

Sihhat oyunlarının bir kaç şekli de muhtelifdir. En ziyade üzerlerin çocuk-ların riayet eyledikleri kaideleri yaz-dıkları cetveller kullanılmaktadır. Bazı mekteplerde her sabah, tayin edilen bir çocuk riayeti lâzımgelen kaideleri yüksek sesle okur, bu kıraati mütaa-kip bu kaidelere riayet eden çocuklar ellerini kaldırırılar, neticeler « hıfzıssıh-

ha defterine » kaydolunur ve ay niha-yetinde cemi ve hulâsa edilerek kaza-nanlar tespit edilir.

Sihhat oyunları muallimlerin naza-reti altına vaz edilmiştir. Ebeveynin iştirâki de bu işin muvaffakiyetini mü-emmen olan esbaptandır. Filhakika (pencere açık uyumak, dişleri sabah, akşam yıkamak) gibi bazı kaidelerin tatbikını ancak ebeyeyn kontrol edebi-lir. Bu suretle hıfzıssıhha esasları ai-lelere de tedrici surette nufuz etmek-tedir. Lehistanda valideler, çocukların bu suretle ev şeraiti sıhhiyesini islâha hadını olduklarını söylemektedirler.

Sihhat oyunları çocuklara hıfzıhha itiyadını telkin için en mükemmel bir vasıta olmakla beraber gençlik salibi-ahmeri hıfzıssıhha programının yegâne musellem noktası ad edilmemelidir.

Bu oyunları yaşı çok ilerlemiş ço-cuklara tatbikten ihtiraz etmek lâzım-dır. Sihhat oyunları bilhassa ilk mek-teplerde yaptırılmalı ve çocukların di-mağı inkişafına göre de teptil edil-melidir.

İsviçre Salibiahmer mecmuasından

HİLÂLİAHMER HABERLERİ

Hilâliahmer Merkezi Umumisinin İçtimai

Hilâliahmer merkezi umumisi geçen Martın yirminci perşembe günü saat onbirde reis sıhhat ve içtimai muavenet vekili Dr. Refik Bey efendi hazretlerinin riyasetleri altında toplanmıştır.

Celsenin açılmasını müteakip vukuu irtihalini kısmı mahsusumuzda kayt eylediğimiz Müdafai Milliye Vekaleti sıhhiye müfettişi doktor Hüseyin Hüs-nü Paşanın vefatı heyeti umumiyeye bildirilmiş ve şimdiye kadar Hilâliahmer merkezi umumisinde askeri murahhas olan mumaileyhin hatırası hürmetle yad edilmiştir.

İundan sonra zaptı sabıklar okunarak aynen kabul edilmiş ve nizam-namei esasiye tevfiikan her sene Nisan içinde toplanması lazım gelen meclisi umuminin 1930 senesi Nisanının yirminci Pazar günü içtimaa davet edilmesine karar verilmiştir.

Müteakiben 1930 senesi meclisi umumisine taktim edilecek olan merkezi umuminin bir senelik icraat raporu mevzu bahis olarak raporun muhteviyatı müzakere edilmiş ve meclisi umumiye arz edilmek üzere tabi ten-sip edilmiştir.

Çanakkale Hilâliahmer şubesi rozet tevzii intibaatından

Daha sonra kezaik 1930 meclisi umumisinin tasdikine arz edilmek üzere heyeti idarece ihzar olunan yeni sene bütçesi varidat ve masarif fasılları ayrı ayrı tetkik olunarak bazı tadilat ile kabul edilmiş ve bunun da tabile meclisi umumiye takdimine karar verilmiştir.

Cemiyetin on beş Marttaki malt vaziyetine ittıla' hasıl olarak mucibi memnuniyet görülmüştür.

Bundan sonra kısmı mahsusumuzda derc edildiği veçhile Fransa da son defa vukua gelen feyezan dolayısıyla Fransa Salibiahmerine bir taziyyet telgramesi çekilmesi ve felâketzedelerin tahfifi ıztıraplarına yardım olmak üzere Fransa Salibiahmerine 12000 frank gönderilmesine karar verilmiştir.

Daha sonra geçen içtimadan bu içtimaa kadar heyeti idarece ittihaz, tatbik ve icra olunan mukarrerat hakkında riyaset makamı tarafından heyeti umumiyye izahat verilmiş ve bu izahat kabul olunmuştur.

Bundan sonra cenebi memleketlerde açılacak Hilâliahmer şubelerinin sureti idaresine müteallik nizamname-i esasinin dördüncü maddesine bir zeyl ilâvesi müzakere olunacak (. . . açılacak merkez ve şubelere bazı hidemat için merkezi umumice müsaade olunacağı gibi muamelât ve hesabat noktai nazarından hususi talimatnameler tanzim olunur) şeklinin ilâvesi için meclisi umumiye teklifatta bulunulmasına karar verilmiştir.

Merkezi Pariste olan ve daha ziyade sulh devresinde sıhhi ve içtimai faaliyetlerde bulunan Salibiahmer Cemiyetleri Birliğine Hilâliahme dahil olmasını mütezammın Lig kâtibi ummiliginden ve Amerika Salibiahmer cemiyetinden gönderilen davetnameler merkezi umumice müsait surette karışılarak diğer hemşire cemiyetler gibi Hilâliahmerin de Liğe dahil olmasına karar verilmiştir.

Ruznamede müzakere edilecek başka madde olmadığından saat on üçte içtimaa nihayet verilmiştir.

1930 Hilâliahmer meclisi umumisine hazırlıklar, tetkik komisyonu

Meclisi umumi namına Hilâliahmer Merkezi Umumisinin bir senelik malt ve idari muamelâtını tetkika memur olan tetkik heyeti 21 Mart 1930 tarihinden itibaren Hilâliahmer merkezi umumisinin icraat ve muamelâtını tetkika başlayarak son günlerde bu tetkikatı intaç ve ikmâl ve meclisi umumiye arz edilmek üzere raporlarını da tanzim etmişlerdir.

Vilâyat Murahhasları

Hilâliahmer merkezi umumisi 1930 senesi meclisi umumisinin 20 Nisan 1930 tarihinde toplanacağını Vilâyat Hilâliahmer merkezlerine tamimen bildirerek meclisi umumiye iştirâk edecek vilâyet murahhaslarının isimlerinin işarını da tebliğ etmiştir.

Adapazarı Hilâlahmer şubesinde bayramda rozet tevzi edenler

Hilâliahmer meclisi umumisinin içtima mahalli

Hilâliahmer merkezi umumi Ankaraya nakledilelidenberi cemiyetin bir binaya sahip bulunmaması itibarıyla şimdiye kadar meclisi umumiler en müsait mahal olarak Cumhuriyet Halk Fırkası binasında toplanmakta idi. Bu defa meclisi umumi cemiyetin Yenişehirde yaptırdığı merkezi umumi binası içtima salonunda açılacaktır.

Vilâyat meclisi umumileri

15 şubat 1930 tarihinden itibaren toplanmaya başlayan Hilâliahmer merkezleri meclisi umumileri peyderpey raporlarını bütçelerini ve heyeti merkeziye ve idareleri için yapılan intihabat netayicini mübeyyin mazbataları merkezi umumiyyeye göndermektedir. Şimdiye kadar mazbata ve raporları gelen merkezlerin ve heyeti idare ve merkeziye azahklarına intihap olunan zevatın isimlerini aşağıda ayrıca dercediyoruz. İlerde bu merkez ve şubelerimizin faaliyetlerine müteallik olarak gönderdikleri raporlardan da hulâsatan bahsedeceğiz.

Hilâliahmerin yeni yardımları

Sorgun kazasının iki köyünde vukua gelen su baskını dolayısıyla tamamen yıkılan evler için elliser ve kısmen yıkılan evler içinde yirmi beşer lira miktarında yardım edilmesine karar verilmiş ve beşi kısmen üçü tamamen yıkılan evlerin inşası için 250 lira Sorgun Hilâliahmer şubesi vasıtasıyla hane sahiplerine tevzi ettirilmiştir.

Fransadaki feyzan

Türk Hilâliahmerile Fransız salibiahmer cemiyetleri arasında telgraflar teati olundu

Son defa olarak Fransanın cenubu garbisinde vukua gelen büyük feyzanlar dolayısıyla cemiyetimiz Fransız salibiahmer cemiyetine sureti aşağıda yazılan taziyet telgrafnamesini çektiği gibi felâketzedelerin tehvini ıztırapları için 12000 frank göndermiş ve buna Fransız salibiahmerinin yine aşağıda dercettigimiz cevabı gelmiştir.

Teati olunan telgraflar:

Paris Fransız salibiahmeri cemiyetine

Son feyzan felâketi dolayısıyla samimi taziyetlerimizin ve banka vasıtasıyla gönderdiğimiz oniki bin franklık küçük muavetçigimizin kabulun reca eylerim.

19 / III / 30

Türk Hilâliahmeri
D: Refik

Türk Hilâliahmer cemiyetine Ankara

Fransız salibiahmeri Türk Hilâliahmerine taziyet ve muavenetinden dolayı arzı teşekkür eder.

20/III/30
Jeneral Pa

Kars Hilâliahmer Kaza merkezinde Cemiyetimiz menfaatına bir müsamere

ACıklı bir Ziya

Müdafaai Milliye Vekâletinin Hilâli ahmer Merkezi Umumisi nezdinde murahhası olan Büyük Erkân Harbiye Sıhhiye müfettişi Mirliva Doktor Hüseyin Hüsnü paşa müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamayarak geçen martın 16 ıncı pazar günü tedavide bulunduğu Cebeci Hastanesinde vefat etmiştir. Muşarunileyhin cenazesi martın 17 linci günü Nümune Hastanesine naklolunmuş ve techiz ve tekfin işleri yapılarak ihtifalâtı faika ile Hacı Bayram Camiine getirilmiştir. Cenaze merasimine piyade ve süvari, polis, jandarma kıtaları iştirak eylemiş ve tabutun arkasında Müdafaai Milliye Vekili Abdülhalik Bey, Sıhhiye Mûs-

teşarı Doktor Hüsamettin Bey ve ordu kumandanları namına Erkân Harbiye rüesası bulunmuşlardır. Cenaze namazı Hacıbayramda kılınarak Anafartâlar caddesini takiben Cebeci kabristanına gidilmiş ve merhumun naşı arkadaşlarının göz yaşları arasında defnolunmuştur. Cenaze merasimini bir bandu askeri muzika matem havaları çalarak takip etmekte idi.

Hilâliahmer Merkezi Umumisi içtimalarında bulunarak cemiyete karşı samimi bir alâka gösteren muşarunileyhin kederdide olan ailesinin teessürlerine Mecmuamız samimiyetle iştirak ve taziyetlerini takdim eder.

Allah rahmet eylesin.

Üsküdar Hilâliahmer şubesinde kongıra münasibetile okunan bir hitabe

Hilâliahmer, ne sakin, ne mütevazî bir terkip; fakat nezi maal ve ne manadar bir ilim..

O kadar ki, bu ruh istinas, bu calibi hürmeti nas cümleyi cemilei ve nebileyi her hangi bir semî dikkat eşitse ve herhangi didei hak rûiyet ona alâmet olan bayrağı görse derhal rikkate gelir.

Sanki o bir levhadır. Bir levhaki, müstesna fîtratları, Âli meziyetlere sezayi ibcal bir misal ve haddi

zatında mükevkebi semanın alâmet ezeliye ve ebediyesine pek güzel ve canlı bir timsaldir.

Zan etmemki, onu her şairin lisan ve hamei muciz demi ve her ressanın eseri çirei desti hakkıyla vasfı tasvir edebilsin.

Devlet ve milletimizin şanlı sancığında, fazlı beşeriyetimizin anlı bayrağında hürmetle, ve fahrî minnetle görmekte olduğumuz o alâmeti semaviyeyi biz hakiler, nasıl resmeder, nasıl çizebiliriz..?

Ben, Hilâliahmer terkibi necibini ve alâmeti nazarı feribini daîma ve daima bedri tam şeklinde görür ve mükyası müdevver ve münevverini didei tekrim önünde büyülttükçe büyültürüm.

Mübarek Hilâliahmerin maneviyyesinde azamet, medlulunde ulviyet mefhumunda mukaddesiyyet mündemiç olduğu gibi bana hizmet, onun Tealîsine himmet edenlerin takdîrkâr nazarlarda semapâyeye birer kıymet ve ehmiyeti olmak lazım gelir.

Kıymetli yavrularına şefkatli cenahını geren ve millet ve memlekete hayrûlhalef yetiştiren güzide anaların kalbî ve ruhu ihtisasatı gibi (Hilâliahmer) denilir e de o Muhterem Cemiyetin bu müessise-i kirankıymetin bir çok bivaye ve mühtacı himaye insanları derin bir hissi siyanet ve şayanı takdis vezaif ile bağrına bastığı derhal anlaşılır.

Kucağındaki yavrusuna süt vermek isteyüpte onu hasıl edecek gıdayı almıyan zavallı analar Hilâliahmere koşar. Onun pişirdiği sıcak bir çorba o zaif ve binecâl kadının iliklerine

tesir eder. Hilâliahmerin verdiği yemek vücuduna takat getirir, gözlerine fer verir.

Hilâliahmer, sanki bir hastanedir. Bir yeri ağrıyan, illeti cua çare arayan yarası olan ve hertürlü ihtiyaç ile kocalan garipler, kıvranan öksüzler ve boynu bükük yetimler onun babı müdavat ve şıfasına, sakaf dar ve darı muallâsına iltica ederler.

Hilâliahmer, sanki bir eczanedir. Bir eczanedir ki, başlı başına ücretsiz ilâç verir her derde derman ve elini uzatan bivaygâne mükabil desti âman orada bulunur. Her zahma merhem orada sürülür, o darı afiyettarı Muhtereme kemali iftihar ile müracaat eden mustarîp vücutlar, mevtai simalar hemen orada izale-i ızdırab ve derhal infası mesce uğramış merde deller gibi sıhhat iktisap ederler.

Hilâliahmer, başka bir teşbih ile de bir ocaktır. Bir ocak ki, millet ve memleketimizin necmi pertevbarı ikbali ve envarı tabidar kemali gibi âteşin ve sömmez bir şule-i şefkattir. Evet bu bir hakikattir. Daima Tüter. Allah söndürmesin.

Sa'ih Saim

Hilâliahmer müsameresi

Uluborlu — Küçük fekat pek şirin ve tarihi bir kaza merkezidir. Şehir, sathibahirden (1050) metre irtifade ve yüksekten iyi ekilmiş ve dikilmiş bir ovaya nazaret edebilen bir yerde mübtenidir. Eski Firicya'nın, eski Yunan ve İranın Roma ve Bizansın enkazı ve Selçuk Türklerinin el'an mevcut olan asarı medeniyelerile müzeyyendir. Uluborlu, merkezden uzak olmaklaberaher pek eski bir temeddünün elyevm yadı ulvisini taşımaktadır. Mahalli Türküleri ve bestekârları halen Hüdaynabıt bir hâlde yetişmekte yanık ve ruhû aşına manilerle meclisler ve Zümrevi gezekler tertip edilmektedir. Halk hayatın acı ve elemli anlarını ayutma ve unutmanın seherini gülmekle bulabilecek istidattadırlar. Bu akşam Cümhuriyet Kiraathanesindeki bir birikinti bu satırları yazdırmaya fırsat verdi.

Bir gün evvelden bir tarafta davullarla Zurnalar diger tarâftan da Belediye Muzikası icrayıahenk ve terennüm ediyor, akşam saat yirmide (Hilâli ahmer) menfaatına Hilâli ahmer Cemiyeti heyeti muhteremesi tarafından müsamere tertip edildiğini bildiriyordu, gittik. Kazamızın genç ve çalışkan Kaymakamı Recaî B. ve bil'umum hükümet

belediye, tütün, müskirat memurları, kız ve erkek mektep talebeleri, esnaf ve sair kiraathaneyi lebalep doldurmuşlardı. Müsamere yüzlerce halkın alkışlarıyla başladı. Siyah ilân tahtaları müsamere programını gösteriyordu, En evvel küçük bir çocuk tarafından Hilâli ahmer bayrağı manzumesi inşat edildi. Ufak fasıllarla (temsiller, monologlar, mektep şarkıları, Selim Sırrı beyin muaddel zeybek uyunu, idmanlılar yekdigelerini takip etti. Bütün bu temsiller Cemiyetin nezahet anız tertibatı ile mektepliler tarafından icra edildi. Muallim beylerin ve başta Reis müftü efendi olduğu hâlde ve Hilâli ahmer Cemiyetinin meşkûr olan sayilerini, halk bütün kuvvete alkışladı. Müsamere hitamında Hilâli ahmer Cemiyetinin gördüğü hayırlı hizmetler ve ona edilecek muavenetin lüzumu hakkında Şube reisi binbaşı Memet ali bey bir hitabede bulundu, teşekkür etti, alkışlandı. Herkes kâh kalbindeki bir hatıraı heyecanın ihya kerdesile ağlıyor; kâh aldığı zevkı ruhaniden dolayı gölüyor. Herkes bu malîşeri hissiyat arasında müsamerenin hitamı bulduğunu idrak etti.

Uluborlu: Demirci Hacı Ali oğlu
Sait

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ
İzmir Merkezine Mensup «Karşıyaka» Dispsnserinin
1930 SENESİ ŞUBAT AYINA MAHSUS SİHHİ İSTATİSTİK
CETVELİ :

Sıra M	Hastalığın İsmi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekân
1	Mide hastalıkları.	0	1	3	4
2	Akciyer	1	1	0	2
3	Kalp	0	3	2	5
4	İdraryolu	0	0	0	0
5	Sinir	0	5	3	8
6	Göz	1	0	1	2
7	Kulak, buğaz, burun . . .	2	0	0	2
8	Sıtma.	166	162	188	516
9	Bağırsak.	7	0	6	13
10	Bağırsak kurtları.	4	0	0	4
11	Zatürree.	0	2	3	5
12	Zatülcemp	0	2	1	3
13	Romatizma	0	0	0	0
14	Akciyer veremi	0	4	3	7
15	Sair âza veremi	0	0	0	0
16	Firengi	0	0	0	0
17	Belsouklugu	0	0	1	1
18	Kadın hastalıkları	0	8	0	8
19	Harici hastalıklar.	2	7	11	20
20	Sair hastalıklar	5	23	27	55
Yekân		188	218	249	655

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ
İzmir Merkezine mensup iki çeşmelik Dispanserinin
1930 SENESİ ŞUBAT AYINA MAHSUS SİHHİ
İSTATİSTİK CETVELİ

Sıra №	Hastalığın İsmi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
1	Mide hastalıkları	5	12	8	25
2	Akciğer	29	41	22	92
3	Kalp	0	9	11	20
4	İdrar yolu	4	8	3	15
5	Sinir	1	22	7	30
6	Bağırsak	12	5	4	21
7	Cilt	12	19	11	42
8	Göz	6	2	3	11
9	Kulak, buğaz	34	46	20	100
10	Bağırsak Kurtları	5	2	0	7
11	Sıtma	27	43	28	98
12	Grip	42	59	40	141
13	Zatürree	15	9	6	30
14	Zatülcemb	8	12	8	28
15	Akciğer Veremi	4	16	5	25
16	Sair âza veremi	5	2	1	8
17	Romatizma	0	21	20	41
18	Belsouklugu	2	5	1	8
19	Kadın hastalıkları	0	7	0	7
20	Harici hastaklar	27	30	40	97
21	Sair hastalıklar	31	52	20	103
22	Boğmaca	8	2	0	10
Yekûn :		277	424	258	953

Hilâliahmer Merkez ve şübe Heyeti idare ve Merkeziye azalarının isimlerini muhtevi cetvel

M E R S İ N

Cevat Nizami	Bey	Doktor	Birinci Reis
Şükrü	»	»	İkinci »
Abdullh	»	»	Muhasip
Asım	»		Veznedar
Seza Hanım	»	»	Kâtip
Ünsiye »			Âza
Zekiye »			»
Celâl	»	»	»
Hafıza »			»
Kâşif Ömer	»	»	»
Halil	»	Avukat	»
Hayrı	»	»	»
Fuat Osman	»		»
Hıfzı Mahmut	»	»	»
Fuat Şati	»		»

Ç O R U M

Şefik	Bey	Maarif Müdürü	Birinci Reis
Ölçek Oğlu Hasan »		Belediye âzası	İkinci »
Çöplü » Mustafa »			Muhasip
Kayışzade Şevket »			Veznedar
Karalızade Mehmet Rauf Bey			Kâtip

D İ Y A R B E K İ R

Çafur Nüzhet	Bey	Doktor	Birinci Reis
Dr. Fethi	»	Kaymakam	İkinci »
Kemâl	»	Reji muhasibi	Muhasip
Cevdet	»	Muallim	Kâtip
Pirinççizade Nedim Bey			Veznedar

DİYAR BEKİR

Ali rıza	Bey	Doktor	Âza
Burhan	»	Numune hastanesi baş hekimi	»
Attarzade Hakkı	»		»
Mestafa	»	Garp Müdürü esbaki	»
Mevlude hakkı H.	»		»
Daniyal	Bey	Fotoğrafçı	»
Helvacızade Sabri	»		»
Böt zade Tahir	»		»
Keml Şekip	»	Dava vekili	»
Mustafa Seyfi	»	Tayyare bayii sabiki	»

BURDUR

Hazim	»	Vali	Birinci Reis
Murat	»	Vilâyet hisap Müdürü	İkinci »
Ruhi	»	Hükümet Doktoru	Muhasip
Kazancızade Suleyman B.			Veznedar
Hamdi	Bey	Encümeni Vilâyet başkâtibi	Kâtip
Fuat	»	Avukat	Âza
Eczacı Hüsnü	»	Belediye Reisi	»
Rağıp	»	» Doktoru	»
HacıHamitbeyzade Fahri B.			»
Mehmet	Bey	Muallimler birliği Reisi	»
Ethem	»	Eczacı	»
Karagözzade Osman Efendi Tüccar			»
Hüseyinzade HacıAhmet	»		»
Kahya zade SüleymanB.	»		»
Hacı Habipzade Hüseyin B.	»		»

GİRESUN

Salâhattin	Bey	İş Bankası Müdürü	Birinci Reis
Hamdi	»	Merkez Memru	İkinci »
Ali Arif	»	(Larçın zade)	Muhasip

Edip	»	(Yusuf ağazade)	Veznedar
Feyzi Nuri	»	Maarif sicil Memuru	Kâtip
Apti	»	Eczacı	Âza
Ziya	»	«	»
Ahmet Hicabi	»	Doktor	»
Osman Fikri	»	(Topaloğlu)	»
İsmail Hakkı	»	(Uzun hacı Hasan zade)	»
İsa Ruhi	»	Doktor	»
Ahmet Muhtar	»	(Yusuf ağazade)	»
Ramiz	»	(Askerlik şube reisi)	»
Ziya	»	Jandarma kumandanı	»
İhsan	»	Eczacı	»

TREBZON

Mehmet İbrahim	Bey	Doktor	Birinci Reis
Edip	»	»	İkinci »
Selman	»	Ziraat Bank kontrolu	Muhasip
Ali Haydar	»	» » Muhasibi	Veznedar
Yunuszade İhsan	»	Elektirik mühendisi	Kâtip
Temel Nücûmi	»	Belediye Reisi	Âza
Celâl	»	H. Fırkası Mutemedi	»
Süreyya Hanım	»	Muallim	»
Aşki Naili	»	Zirrat Bank Müdürü	»
Sait	»	Sihhat Müdürü	»
Sabri	»	Doktor	»
Tayip	»	»	»
Mimbiyikzade Muammer	»	Tüccar	»
Hacı izzetzade Hasip	»	»	»
Kazancizade Hüseyin	»	Trazon Bank Muhasibi	»

A D A N A

Yusuf Ziya	Bey	Operatör	Birinci Reis
Hacimotozade Fazlı	»	Tüccar	İkinci »
Kâmil	»	Esbak defterdar	Muhasip
Altı kulakzade Osman	»	Tüccar	Veznedar
Ahmet Remzi	»	Doktor	Kâtip
Bahri	»	»	Âza
Salih	»	»	»
Sırrı	»	»	»
Ali Naim	»	»	»
Abidin	»	(Suphi Paşazade)	»
Feyzi	»	Avukat	»
Ahmet Kemal	»	Elhadev Mûdürü	»
Rahmi	»	Kâtibi Adil	»
Hamzazade Salih	»	Manifaturacı	»
Mürşide Hanım		Mektep Mûdürü	»

Y O Z G A T

Refet	Bey	Vilâyet Matbaa Mûdürü	Birinci Reis
Şevket	»	(Nizamzade)	İkinci Reis
Hasan	»	(Kurt imamzade)	Muhasip
Bekir	»	(Taşkinli zade)	Kâtip
Rifat	»	Encümeni Vilâyet B. Kâtibi	Veznedar
Macit	»	Ağır ceza Reisi	Âza
Şefik	»	M. Malmûdürü	»
İhsan	»	Maarif kâtibi	»
Hamdi	»	Muh. Hus. B. Kâtibi	»
Hasan	»	(Kûrt imamzade)	»

K O N Y A

Yümnü Bey
 Radiye Hanım
 Cevdet Tahir Bey
 M. Ziya »
 Hulûsi »
 İzzet »
 Dr. Kâmil »
 Nakiye Hanım
 Mediha »
 Halis »
 Dr. Rifkî »
 M. Kâmil »
 M. Ali »
 M. Ramiz »
 M. Nakip »

Birinci Reis
 İkinci »
 Muhasip
 Kâtip
 Veznedar
 Âza
 »
 »
 »
 »
 »
 »
 »
 »

T O K A T

Mustafa Bey
 Cemil »
 Lutfu »
 Hüsnu »
 Kadri »
 Hüseyin Avni »
 Şevki »
 Şevki »
 Osman »
 Asaf »
 Hüsamettin »
 Kasım »
 İsmail Hakkı »
 Naci »
 Salihzade Sıtkı »

Sıhhat Mûdür vekili
 Seyyar tabip
 Sıhhat memuru
 Tahrirat başkâtibi
 Sıhhat işleri kâtibi
 Ohtap mudûrû
 Almus »
 Muh. Hus. mûdürû
 Baş Muallim
 Meclisi umumi âzası
 » » »
 » » »
 Muallim
 Eczacı
 Tüccar

Birinci Reis
 İkinci »
 Muhasip
 Veznedar
 Kâtip
 Âza
 »
 »
 »
 »
 »
 »
 »
 »
 »
 »

ARTUVİN

Füat Bey	Sıhhat müdürü	Reis
Sezai »	Hudut kumandanı	İkinci Reis
Fahri »	Avukat	Katip
Hasan »	Tüccar	Muhasip
Göğit zade Ahmet Bey		Veznedar
Cevdet Bey	Vali	Âza
Celil »	Defterdar	»
Hasan »	H. F. Mutemedi	»
Kaydi »	Belediye Reisi	»
Osman »	T. Odası Reisi	»
Kemâl »	Tütün İnhisar M.	»
Mesut »	Mahkeme Reisi	»
Tabahizade Süleyman B.		-
Nizamettin Bey	Hükümet tabibi	»
Kâni »	Müşkirat Müdürü	»

ANKARA

Naki Cevat Bey	
Yusuf Hikmet »	
Mecdi »	
Halim »	
Muzaffer »	
Kıncı Z. Şakir »	Meb'us
Hazım »	Kırşehir Meb'usu
Mümtaz »	
Naşit »	
Orhan Lutfu »	
Selâhi Vehbi »	
Cevdet Hamdi »	
Ziya »	
Hüseyin Enver »	
Şükrü Yusuf »	

S A R A (Mahmut) V A N

Halil	Efendi	Tüccar	Reis
Bahri	»	»	Veznedar
Mitat	»	»	Kâtip
Necip	»	Müftü	Âza
Sâkip	»	Jandarma kumandanı	»
Zühtü	»	Tapu memuru	»
Halil	ağa	Muhtar	»
Abdûrrahman	»	Nalbant	»

I Ğ D I R (Ankara)

Sait	Bey	Eczacı	Reis
Zeki	»	Muallim	Veznedar
Müçteba	» (Hacıkurbanzade)	Tüccar	Kâtip
Nuri	»	Müddei umumi	Âza
Mir Ali	»	Tüccar	»
Sadık	»	Terzi	»
İsmail	» (Kerimbeyzade)	Terzi	»

B A N D I R M A

Hikmet	Bey	Eczacı	Reis
İsmail	Efendi	Komisyoncu	Kâtip
Mazlum	»	Maliye veznedarı	Veznedar
Salih	»	Tüccar	Âza
Tahsin	»	«	«
Hasan	Tahsin efendi	Muallim	«
Osman	Bey	Komisyoncu	«

F A T S A

Emin	Bey	Doktor	Reis
Şakir	»	Bankacı	Veznedar
Cevat	» (HacıHasanzade)		Kâtip
Mehmet	» (Dizdar »)		Aza
Bahri	» (Vehap »)		»
Hüseyin	» (Gedik »)		»
Muvahhide Hanım		maarif memuru	»

Z A R A

Hakkı	Bey	Doktor	Reis
Nihat	»	Ziraat Bankası memuru	Kâtip
Eehm,	»	Tapu	Veznedar
Kemâl	»	Tüccar	Âza
Sıtkı	»		»
Dursun	»		»
Suat	»	Müskirat	»

O R H N G Z İ

Hüseyin	Bey		Reis
Hüseyin	»		Veznedar
Ferit	»		Kâtip
Mustafa	»		Âza
Refik	»		»
Halil	»		»
Talât	»		»
Bahri	»	Jandarma Kumandanı	»

B A R T I N

Hasan Basri Bey	Doktor	Reis
İlhami »	Ziraat memuru	Kâtip
Ahmet Feridun »	Orman şirketi muhasibi	Veznedar
Nahit »	Baytar	Âza
Mahmut Bey (Bank oğlu)		»
İbrahim » (Incecalemdarzade)		»
Cemal »	Gazeteci	»
Kadriye Hanım	Muallim	»
Cemal Bey	Baş muallim	» (yedek)
Ali » (Hacıçavuşoğlu)		» »
Yaşar »	Ziraat Bank veznedarı	» »
Hüseyin Avni B. (Muallim zade)		» »

M E S U D İ Y E

Hüsni Bey	Binbaşı	Reis
Fehmi »	Müskirat memuru	Veznedar
Asım » (Deliceoğlu)		Kâtip
Latif »	Müddei umumi	Âza
Suzi »	Mustantik	»
Basri »	Jandarma kumandanı	»
Raif »	Tapu memuru	»
Hamit »	Tüccar	»

D E V E L İ

Cemal Bey	Eczacı	Reis
Hilmi »	Sihhat memuru	Kâtip
Mehmet » (Hacıhasanzade)		Veznedar
Osman »	Doktor	Âza
Fahri »	»	»
Yakup Kenan Bey	Muallim	»
Turgut »	»	»

BİTLİS

Dr. Süreyya Bey	Memleket hastanesi BH.	Reisi
Muhittin »	Sabık sandık emini	Kâtip
Kemal »	Shihat memuru	Veznedar
Recep »	Hükümet tabibi	Âza
Mehmet »	Hastane idare memuru	»
Mustafa Bey (Ahmedefendizade)		»
Aziz »	Belediye kâtibi	»
Halaf »	Tüccar	»

B U L D A N

Abdullah Bey	Doktor	Reis
Yaşar »	Nufus memuru	Kâtip
Kâmil »	Tüccar	Veznedar
Settar »	Eczacı	Âza
Necip Efendi	Eşraftan	»
Tevfik Bey	Muh. Hus. memuru	»
Halis »	Banka memuru	»
Cevdet Bey (Kızılağa oğlu)		»

M A Ç K A

Feridun Bey	Mustantik	Reis
Ömer Bey (Hacı İbrahimzade)		Veznedar
İhsan Bey	Tapu memuru	Kâtip
Hasan »	Nufus memuru	Âza
Ömer » (Eyupzade)		»
Kemâl »		»
Şükrü »	Zabıt kâtibi	»
Musa » (Musazade)		»

G Ö K S Ü N

Riza Bey	Shihat memuru
Sami «	Jandarma kumandanı
Zeki «	Mal memuru
Riza «	Belediye reisi
Halil «	Tahrirat kâtibi
Hafız efendi	Muhasip
Abdullah «	Sandık emini

AKŞEHİR

Caferzade Mustafa ef.
Salih Atalay Bey
Mustafazade Taceddin ef.

Muallim

Reis
Kâtip
Veznedar

ÇAPAKÇUR

Ali Zarif Bey
Ahmet Fevzi »
Fethi »
Ragıp »

Kaymakam
Mal müdürü
Telgraf müdürü
Sihhat memuru

Reis
Muhasip
Veznedar
Kâtip

SAVUR

Suphi Bey
Esat »
Reşit »
A. Münir »
Nuri »
Şevket »
Sırrı »
Emin »

Müftü
Maliye sandık emini
Sihhat müdürü
Tahrirat kâtibi
Muallim
Belediye reisi
Belediye âzası
Jandarma kumandanı

Reis
Veznedar
Kâtip
Âza
»
»
»
»

KARACASU (Aydın)

Fahri Bey
Mehmet Ali «
Mehmet «
Mehmet Nazmi «
Ruyettin «
Ali Vehbi «
Mustafa «
Hamit «

(Hatiboğlu)
(Hacısalihağazade)
(Onbaşızade)
(Portakalzade)
(Ahmet beyzade)
(Mustafa beyzade)
Avukat
Muallim

Reis
Kâtip
Veznedar
Âza
«
«
«
«

MİDYAT

Ziver Bey
Kâmil «
M. Nuri «
M. Salih Efendi
Şerif Bey
Yüzbaşı İhsan «
Matran Cuma «
Nuri «

Müddei Umumi
Avukat
Sihhat memuru
Müftü
(Halefzade)
Jandarma kumandanı
(Azizzade)

Reis
Veznedar
Kâtip
Âza
«
«
«
«

Şube ve Merkez hesabâtı

		T a r i h i	Varidat	M. U. İrsalât	Diğer masra
Çine	H. A. Ş.	1. 1.929 - 30. 9 929	2.955	1.176	1.679
Mudurnu	»	1. 1.929 - 31.10.929	6.362		6.456
Mahmudiye	»	1. 7.928 - 30. 6.929	13.050		5.150
Denizli	»	1. 1.929 - 30. 9.929	172.201	147.204	30.017
Koyulhisar	»	1. 7.929 - 30. 9.929	10.565	13.000	916
Suşehri	»	11. 5.929 - 30. 9.929	124.860	2.500	2.760
Torul	»	7. 9.928 - 30. 9.929	2.935	10.000	150
Bolu	»	22.10.927 - 30. 6.929	210.351	195.000	36.061
Bolu	»	30. 6.927 - 22.10.928	50.845	40.000	18.086
Bolu	»	1. 7.929 - 23.10.929	39.319		800
Seyitgazi	»		42.250	10.000	23.047
Sivrihisar	»	1. 7.928 - 30. 9.929	22.500	13.580	3.511
Hopa	»	1. 7.927 - 30. 9.929	25.625		834
Göynük	»	1. 7.929 - 30. 9.929	10.711	7.540	1.194
Erhavi	»	7. 5.928 - 30. 9.929	11.000		
Ardeşin	»	1. 7.928 - 30. 9.929	2.478	3.465	
Erciş	»	24. 1.927 - 30. 9.929	3.421		320
Çubuk	»	1. 7.929 - 30. 9.929	1.505		70
Eşme	»	1. 7.929 - 30. 9.929	29.032	25.000	19.033
Eşme	»	1. 1.929 - 30. 6.929	42.114	20.000	11.537
Günyüzü	»	1. 7.928 - 30. 9.929	2.001	1.800	
Marmaris	»	31. 3.929 - 30. 9.929	6.424	15.300	2.798
G. Karağaç	»	1. 1.929 - 30. 9.929	29.843	50.000	7.620
Akşehir	»	1. 1.929 - 30. 9.929	21.648		11.504
Çal	»	1. 1.929 - 30. 9.929	35.914	30.107	5.795
Trabzon	»	1. 7.929 - 30. 9.929	176.739		48.807
Muş	»	1. 7.929 - 30. 9.929	9.644	12.600	1.030
Çivril	»	1. 7.929 - 30. 9.929	11.911	13.000	1.508
Bozdoan	»	1. 1.929 - 30. 9.929	43.096	43.275	20.185

**Elbustan kasabasında Of ve Sürmene felâketzedelerine iane
veren zevatın esamisini mübeyyin cedveldir**

Hacıhalilzade Mehmet efendi 20, Hacıhalilzade Atıf efendi 12, Hacıhasanzade Hacı Bedri efendi 10, Hacıahmetefendizade Mustafa efendi 10, Dr. Hasan Bey 10, Avukat Zkeriyya Bey 6, Hacıhalilzade Ali efendi 5, Muftû Süleyman efendi 5, Avukat Hulusi Bey 5, Avukat Ali Rıza Bey 5, Hacıtahirefendizade İsa efendi 5, Derişefendizade Mehmet efendi 5, Seyyidefendizade Talât efendi 4, Tokuçefendizade Hamza efendi 4, Aktar İhsan efendi 3, Saltzade Reşit efendi 3, Çolakzade Mevlut efendi 3, Belediye reisi Salih efendi 3, Sakkanın oğlu Mehmet efendi 3, Muftûzade Bektaş efendi 3, Nakipzade Nuri efendi 3, kde kariyesi ahalisi 3, Pulcu Hüseyin efendi 3, Aktar Mehmet efendi 2, Kütüpzade Hacı efendi 2, Nakipzade Hayati efendi 3, İbrahimefendizade İhsan efendi 3, Abdik oğlu Hacı Ali efendi 2, Tüccar Hacı Fazlı efendi 2, Zerdekeşli Abu oğlu Ali efendi 2, Zerdekeşli Keyfur efendi 2, Simanzade Aziz efendi 2, Sünnetli Arap oğlu Mustafa Ağa 2, Sünnetli Arap oğlu Bekir ağa 2, İzginli Hurunun oğlu Şerif ağa 2, Müderris Reşit efendi 1, Hamamahmtzuade Ali efendi 1, Orman

memuru Hafız Mustafa efendi 1- Suvlemezzade Hasan efendi 1, Hacı Veksel Usta 1, Ketizmenli Bayazıt efendi 1, Ketizmenli Mehmet efendi 1, Hamzazade Hacı efendi 1, Zerdekeşli hamunun oğlu Usure M. H. Memuru Hacı Mehmet efendi 1, M.H. Kâtibi Süleyman efendi 1, M. H. tahsildar Cuma efendi 1, M. H. tahsildar Hacı efendi 1, M. H. tahsildar Mehmet efendi 1, Bank memuru Emin Bey 1, Evkaf memuru Mustafa efendi 1, Çiçekli Mustafa efendi 1, Çiçekli Cuma efendi 1, Sünnetli sapanoğlu Mustafa efendi 1, Sünnetli Hüseyin efendi 1, İzginli paşa oğlu Ali efendi 1, İzginli Yusuf hafız efendi 1, İzginli Ali efendi 1, Haydar Mustafa efendi 1, Burtulu Seydi efendi 1, Durmuş oğlu Ahmet efendi 1, Mehmet oğlu Ali efendi 1, Yusuf oğlu Cuma efendi 1, Karahamza oğlu Kadir efendiler 1, lira Tahsin ağazade Ziya efendi 50, Kantarcı Halil oğlu Durdu efendi 50, Ekmekçi kaptan efendi 40, Kerim oğlu Hakkı efendiler 50, kuruş Bakkal Yusuf ve şerikleri 720, Zerdekeşli Kemal efendi 100 kuruş.

Yekün 200 lira 10 kuruş

Bütçeler

	Varidat (Lira)	M. U. İrsalât (Lira)
Ulukışla	1 000	678
Tercan	550	334
Alâiye	340	313
Çermik	120	92
Gemlik	800	480
Boyabat	335	251
Kağızman	1 000	610
Hozat	195	140
Bağçe	1 355	813
Derik	730	438
Seyitgazi	1 200	850
Ankara	12 800	7 680
Beyşehir	3 070	2 230
Fatsa	1 150	927,50
Mesudiye	585	430
Bafra	2 098,56	1 455,93
Tokat	4 400	2 640
Gevaş	420	252
Trabzon	3 420	2 052
Diyarbakir	7 500	4 500
Orhaneli	1 150	719
Yıldızeli	1 050	630
Demirci	500	300
Bursa	10 950	6 570
Konya	10 275	6 160
Çorum	3 900	2 340
Bitlis	510	306
Develi	900	530

SALİBİBHMER HABERLERİ

YUGO ISLAVYDA SALİBİAHMER GÜNLERİ

(Milli salibiahmer cemiyetlerinin daima mütezayit inkişaf fe'aliyyeleri, vesaiti fe'aliyyetlerinin terkkisi ile de müterafık olmak lazımdır.

Salibiahmer günleri ve ya haftaları yapılması, Salibiahmere bilahara ziyade miktarda âza kaydı için vasi', bir piropaganda tertip eylemek fırsatını bahş eder.

Bu tezahuratın milli Salibiahmerin istikbalı için arz eylediği ehemmiyete binaendiki bu mesle hakkında bir silsilei tedkikat neşr etmeye karar verdik.)

Yugo Islavya da Salibiahmer günleri teşkilâtı bir husuiyyet arz eder. 1923 senesinde mevkii meriyyete giren Salibiahmer nizamnamisi esasisi cemiyetin tarihi teessüsü olan 6 şubatta bir (Kış) günü ve Kıralla Kırachenin yevmi izdivaçları olan 8 Haziranda bir (yaz) günü yapılmasını amir bulunmaktadır.

Bu iki günün her birisi hususi bir mahiyyettedirler. Subatdaki Salibiahmer (GÜN) ünün başlıca gayesi piropagandadır, ve mahall Komitelerin senelik ictimai umumisi ve fevkalâde ictimai'lar bu tarihte yapılır.

Yaz günündede Salibiahmer piropogramını tanıtmak fırsatı ihmal edilmemekle beraber bu (gün) daha ziyade Salibiahmere verilecek aidatın te'diyesine münhasırdır.

Bu (GÜN) lerin ilk defa te'sisinde, hazırlıkları merkezi komite yapmış olmakla beraber, bilahara bununla muntaka komiteleri meşgul olmuşlardır. (GÜN) lerin muvaffakiyyeti resmi makamat ile, Salibiahmer inkişafına yardım edebilecek bütün hususi müessesatın teşriki mesaisine merbut olduğ için muntaka komiteleri hususi ictimai'lar hazırlayarak bu ictimailara muhtelif müessesatın murahasalarını da'vet ederler. Bu ictimai'lar esnasında (GÜN) ün umumi piroprogramı tertip ve her bir müessesenin vazifesi ta'yin edilir.

Bu (GÜN) lerden evvel de, kuvvetli bir piropahanda devresi vardır. Bütün Yugo islavya matbuatı Salibiahmerin hidemat ve (GÜN) ün piroprogramı hakkında makaleler derci suretiyle bu piropagandaya iştirak eder. Afışler ve risaleler de matbuatın te'siratını takviye eder.

Bu Salibiahmer Günleri muhtelif tazahurata meydan verir. Barülfünunda mektepler de ve kırsallarda Salibiahmerin tertip eylediği piroprogram dahilinde gerek millî ve gerek beynel milel mahiyyette konferanslar tertip edilir. Muhtelif eğlenceler halını tezahurata iştirakine müessir olur. Hükümet ve mahalli teşkilât rüesası ile hususi cemiyetlerin ve Salibiahmer reislerinin, Gençlik Salibiahmer şubeleri heyet ve murahasalarının iştirak

eylediği muazzam bir alay şehri doluşır. Bu (Gün) zarfında hıfzıssıhha sergileri ve Gençlik Salibiahmerinin yaptığı şeyler ziyaret edilerek görülür, çocuk müsabakaları valdelerin gururlarını kabartır ve Salibiahmer komitelerinin çocuk bakımı hakkında neşrû tamim eylediği tavsiyeleri canlandırır ve takdire lâyık valdeler mükâfat ve tebrikler kazanırlar. Tiyatro, sinema temsilleri, tenvirat elabu nariye ve konse ler bu (Gün) ün şa şasını artırır, Salibiahmeri tamtır. Tezahurat esnasında cemedilecek ianatın temini ne de halkı hazırlar.

Müteakıp sene için aza kaydı nizamnameye nazaran her ne kadar ikinciteşrin ayında yapılmak lazımgelirse de yeni aza temini ve son baharda tekrar kaydedilmemiş olan eski azaların temini kaydı için bu Salibiahmer Günleri zarfında da sarfı mesai edilir.

Aza kaydı vazifesi muhtelif komitelerin müdürlerine ve resmen tayin edilmiş şahıslara mevdudur. Bunlar evlere, mağazalara, bankalara ticaret ve sanayi müesseselerine giderek aza kaydederler. Kayt esnasında her aza ya verdiği paraya mukabil bir makbuz ve (Salibiahmere) iştirakini müş'ir bir vesika verilir.

Makbuzun bir sureti komiteye tevdi edilerek bu makbuz; hesabatta evrakı müşbite ve azaların adresleriyle isimlerini havi listeye de esas hizmetini görür.

Aşağıdaki tablo 1923 - 1928 seneleri zarfında merkezî komitenin Salibiahmer (Gün) lerindeki masarîf ve varidatını dinar olarak göstermektedir.

Seneler	masraf	varidat	temettü
1923	358914	1467499	1108585
1924	5972	590785	584809
1925	16385	716289	699854
1926	30632	668574	637942
1927	28845	461185	432340
1928	24900	737555	762655

Şunu ilâve edelim ki 1923 te merkezi komite tazahurat masrafını kendisi deruhte eylemişti.

..

1929 senesi Yugoslavya ahalisinin bir kısmı için gayet müşkül şerait içerisinde geçmişti. Kânun aylarındaki şiddetli soğuklar esasen kıtlıktan müteessir olan fakir halkın sefaletini arttırmış bulunuyordu. Bunun için Salibiahmer kış gününü temdit ederek bunu bir Salibiahmer haftası haline ifrag eyledi.

Merkez komitesinin ilk imdat me-saisine bu suretle 573210 dinar ilâve edilmiş oldu. Bundan maada mahalli komiteler de kendilerine tevdi edilen nakdî ve aynı muavenetleri mahallerinde tevzi eylediler.

Şubat ayı zarfında ilk imdat işleri için Salibiahmerin halka vaki müracaatı üzerine (Yaz günleri) esnasında yani 8 ve 9 haziranda elde edilen neticeler çok mükemmel olmuştur. 1929 senesi için merkezî komitenin butçesindeki muhammenat (500000) dinar iken Salibiahmer Günlrinin varidatı (1176459) dinara balığ oldu. Bu meblâğ da henüz hesaplarını kapatmayan iki mahallî muntaka komitesi de dahil degildir.

Yugoslavya ahalisinin bu sene zarfında bir kaç kerre âfetlere maruz kalması nazarı itibara alınırsa bu memleketin Salibiahmeri tarafından istihsal edilen neticeler halkın Salibiahmere karşı olan i'timadını teyit etmekte ve istikbalen yapacağı msanı hidematın inkişafı için pek kuvvetli ümitler vermektedir.

Ver La Sante mecmuasının ikinci kânun ve mart nüshasından

Salibiahmerlere dair umumî istihbarat

Bulgaristan:

Diplomasi heyeti ve Salibiahmer

Senebaşı münasebetiyle Hükümet tarafından ittihaz edilen bir karara tevfikan Diplomasi heyeti ve konsoloslarla bulgar ve ecnebi bir çok zevat bulgar Salibiahmerine yüz leva vermek suretile mutat ziyaretleri yapmak ve kart bırakmak külfetinden vareste addedilmişlerdir.

Hükûmeti Müttehidei Amerika:

Müsyü (Coolidge) in Salibiahmer ikinci reisliğine tayini Amerika Salibiahmeri Merkez komitesi 12 Kanunu evvel 929 tarihindeki senelik içtimada sabık reisicümhur müsyü (Coolidge) i ikinci reisliğe tayin eylemiştir.

Hakim müsyü (Payne) tekrar Salibiahmer riyasetine intihap olunmuştur.

Teşkilât ve propaganda

Çekoslovakya:

Çekoslovakya Salibiahmer cemiyeti tertip eylediği bir piyankodan her sene mühim varidat temin eylemektedir. Salibiahmer 1921 senesinde meydana tedavüle 20.000.000 kuron kıymetinde bir milyon piyanko bileti vazeyledi. Bu piyanko 40 senelik bir müddete şamil bulunmaktadır.

Her sene bir mikdar numara resmen tertip edilmiş bir pilân dahilinde kura ile keşide eylemekte ve bunların her birisi 10, 20, 50 ve hatta (300.000) kura kadar ikramiyeleri ihtiva eylemektedir.

Bir banka konsorsiyomu biletlerin satışını deruhte etmiş ve bu istikrazın ilk senesi zarfında bütün biletler satılmıştır.

Her sene ikramiyeler ve bir itfa pilânına göre mürettep tediyat bu yirmi milyon kuronan ibaret sermayenin faizile ödenmektedir. 40 senelik müddetin hitamında bu sermaye Çekoslovakya Salibiahmerinin malı olacaktır.

İtfa için lazım olan meblağdan maada bu ameliye her beş senede bir defa Salibiahmere bir milyon kuronluk bir temettü temin eylemektedir.

Hükûmeti müttehidei Amerika:

1930 senesi Salibiahmer bütçesi - Afet vukuunda yardım ve afetler musababına muavenet teşkilâtı için 1930 senesi bütçesine mevzu tahsisat 1.400.000 dolara balığ olmuştur. Bu meblağ afetler musababına gerek Amerikada ve gerek memaliki ecnebiyede ve müs-

temlekâatta yapılacak yardımlara ait sarfiyat ile Salibiahmerin imdatlara ait faaliyetinin temadisi için taahhut edilmiş olan mebalığın bir kısmını ihtiva eylemektedir.

Bu paraya son seneler zarfında kasırga ve seylâp felâketzedeleri için toplanan umumi ianat dahil değildir. Bu suretle toplanan mebalığ münhasıran o afetlerin musablarına aittir. 1929 senesinde yukubulan 131 afetten yalnız Antille adaları afeti için umumi iane toplanmıştır.

Salibiahmer tarafından imdat mesailerı için de aynı devre zarfında sarfedilen paraların yekûnu Antille kasırgaları için umumi iane suretile toplanan 5 883 725 dolar dahi dahil olmak üzere ceman yekûn 8 206 627 dolara balığ olmuştur.

1930 bütçesinde ilk imdat ve tahliye faaliyetleri için 277 101 dolar tahsisat kabul edilmiştir.

Adamın eyisi alış verişte belli olur.

Partie Française

LA RÉUNION DU COMITÉ CENTRAL DU CROISSANT - ROUGE

Le Comité Central du Croissant - Rouge s'est réuni le 20 mars, Jeudi à 11 h. sous la présidence de S. E. Mr. le Dr. Refik Bey, Ministre de l'Hygiène et de l'Assistance Sociale.

A la suite de l'ouverture de la session on a annoncé aux membres du Comité la perte qu'on vient d'éprouver en la personne du brigadier Général Dr. Hussein Husni Pacha, inspecteur sanitaire au Ministère de la Défense Nationale et on a fait mention avec respect de la mémoire de l'illustre médecin qui prêtait depuis longtemps, comme délégué militaire, son concours précieux à l'œuvre de la Société.

Après la lecture et l'approbation des procès verbaux des séances précédentes, il a été décidé la convocation de l'Assemblée Générale du Croissant - Rouge pour le 20 Avril, Dimanche 1930, qui doit se réunir d'après les statuts, tous les ans au cours de ce mois.

En suite, on a délibéré sur le rapport annuel concernant l'activité du Comité Central et on a décidé l'impression de ce rapport en vue d'être présenté à l'Assemblée Générale.

Le Comité, poursuivant ses délibérations sur le budget de l'année prochaine, préparé par le Conseil Administratif en vue d'être soumis à l'approbation de l'Assemblée Générale, il l'a approuvé avec certaines modifications concernant les chapitres des dépenses et des recettes et décida le soumettre à l'Assemblée Générale.

En outre, le Comité Central ayant pris connaissance de la situation financière de la Société au 15 Mars l'a trouvé satisfaisante.

En suite il a été décidé d'expédier une dépêche de condoléance à la Société de la Croix - Rouge française pour les dernières inondations et d'envoyer 12 mille francs comme secours aux sinistrés.

Les explications fournies par le Président relativement aux décisions prises et exécutées par le Conseil administratif depuis la dernière réunion ont été approuvées par le Comité.

Le Comité continuant ses délibérations et après l'étude des statuts concernant les sections du Croissant - Rouge à créer aux pays étrangers, a décidé de proposer à l'Assemblée Générale une aliéna à l'article 4 de ces Statuts dans les termes suivants : Les sections à créer seront autorisées par le Comité Central à entreprendre certains services et des réglemens spéciaux seront rédigés pour le service de la comptabilité et les formalités nécessaires.

Sur l'invitation faite par la Ligue des Sociétés de la Croix - Rouge et la Croix - Rouge américaine, le Komité a décidé l'adhésion du Croissant - Rouge turc, à l'exemple des autres Sociétés Sœurs, à cette Ligue, qui déploie son activité, surtout aux temps de paix, dans le domaine sanitaire et social. La session est levée à 13 h.

Le local de réunions de l'Assemblée Général.

Depuis le transfert du siège du Comité Central à Angora, à défaut d'un local spécial, les Assemblées Générales du Croissant - Rouge étaient obligées de tenir leurs séances dans le siège du Parti du Peuple. La cons-

truction du nouveau local du Comité Central à Yeni-Chehir étant achevée, la prochaine Assemblée Générale pourra se réunir dans la grande salle de cet édifice.

Les Assemblées Générales des Vilayets.

Le Comité Central a commencé à recevoir les rapports, budgets, et les résultats des élections des Conseils administratifs et des Comités locaux envoyés par les assemblées Générales des Vilayets qui avaient commencé leurs sessions depuis le 15 Février.

Preparatifs pour l'Assemblée Générale de 1930

Commission de verification

La Commission de verification chargée de verifier, au nom de l'Assemblée Générale, l'activité financière et administrative du Comité Central pendant l'année, vient d'achever ses travaux et de rédiger ses rapports à soumettre à l'Assemblée Générale.

Les Délégués des Vilayets

Les Comités locaux des vilayets sont invités à désigner leurs délégués et à communiquer leurs noms pour l'Assemblée Générale qui se réunira le 20 Avril. Le Comité Central est déjà en possession des noms des délégués d'un certain nombre de vilayets.

Secours aux inondés

Le Comité Central a décidé de secourir les sinistrés des inondations survenues dans des villages du district de Surgon en raison de 50 livres pour les habitations totalement détruites et en raison de 25 livres pour chaque habitation partiellement endommagée. 250 livres ont été envoyées à cet effet au Comité local de Surgon et distribuées aux propriétaires des maisons détruites.

Les inondation en France**12 mille Francs envoyées à la Croix - Rouge française.**

Pour les inondations survenues dernièrement dans la région sud - ouest de la France, Le Comité Central du Croissant - Rouge a envoyé 12 mille francs à la Croix - Rouge française pour aider à l'œuvre de secours de cette Société - sœur et on même temps une dépêche de condoléance.

Le texte de cette dépêche ainsi que la réponse de la Croix - Rouge française sont reproduits ci - après.

19 Mars 930 Paris

Croix Rouge Française

Prière agréer nos condoléances sincères sujet dernières inondations et accepter titre petit secours somme 12 000 francs versés par banque.

Dr. Refik Président Croissant Roug

20 Mars 930 Angora

Croissant Rouge Turc

Croix Rouge Française exprime Croissant Rouge turc remerciements condoléances et temoignage solidarité.

Général Pan

Les nouveau secours du Croissant - Rouge**7,000 livres pour les inondés du vilayet de Césarée.**

Le Conseil du Comité Central du Croissant - Rouge, ayant pris en considération les rapports de son inspecteur, Ali Riza Bey, envoyé au vilayet de Césarée pour établir les dommages et nécessités des habitants des villages des Kazas, rasiyan, Indjé - Sou, Develi e. t. c. éprouvés par les inondations, a décidé de venir à l'aide des sinistrés et a voté à cet effet un secours de 50 livres pour chaque maison écroulée et de 25 livres pour la réparation de chaque maison endommagée partiellement.

De cette manière, le Comité Central a envoyé jusqu'à présent au vilayet de Césarée en deux fois successives une somme de 7,000 livres.

